

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Hradec Králové

Inspekční zpráva

Škola

**Základní škola, Nový Bydžov, Klicperova 561
okres Hradec Králové**

Adresa

Klicperova 561, 504 01 Nový Bydžov

Identifikátor školy: 600 088 600

Zřizovatel: Město Nový Bydžov se sídlem Masarykovo náměstí 1, 504 01 Nový Bydžov

Školský úřad Hradec Králové se sídlem M. Horákové 504, 500 06 Hradec Králové

Termín konání inspekce: 13. květen - 21. květen 1999

Čj.	091 319/99 - 1031
Signatura	bi1es103

Základní škola Nový Bydžov, Klicperova 561, okres Hradec Králové je ve školním roce 1998/99 plně organizovaná s 23 třídami a 586 žáky od 1. do 9. ročníku. Průměrná naplněnost je 25,5 žáků na třídu. V celé škole se učí podle vzdělávacího programu MŠMT ČR č. j. 16 847/96-2 Základní škola. Škola má od roku 1992 právní subjektivitu, je příspěvkovou organizací. Naplněnost školy je nejvyšší v poválečné historii, zájem žáků o školu je vyšší, než současné možnosti školy, a proto musí být odmítáni žáci z nespádové oblasti.

Spádovou oblast dvou bydžovských škol tvoří 32 obcí z okolí, do školy přecházejí žáci z málotřídních spádových škol ZŠ Prasek, Měník a Lužec, individuálně i z plně organizovaných ZŠ Hlušice, Skřivany, Smidary. Tomu je přizpůsobeno i vyučování, kdy každá třída od 3. ročníku má vzhledem k dojíždění žáků pouze jedno odpolední vyučování týdně. První a druhý ročníky se vyučují v jednom sledu. Z 586 žáků dojíždí 213 žáků, což je 36,3 %.

Převážná část vyučování probíhá ve dvou budovách školy (30 učeben, z toho 9 odborných a dvě nevyhovující), tělesná výchova v tělocvičně a na hřišti školy, v tělocvičnách TJ Jiskra Nový Bydžov, Sokol Nový Bydžov a dalších terénech ve městě. Škola má nedostatek prostor pro učebny, kabinety a další odborné zázemí, i když byly zrekonstruovány k výuce prostory původní školní jídelny a půdní prostory pro školní družinu, knihovnu a klub.

Stravování žáků a zaměstnanců je zajištěno ve školní jídelně Základní školy Nový Bydžov, Karlova. Pitný režim je umožněn nákupem nápojů ve školním bufetu a nápojovém automatu. Relaxační plocha pro pobyt žáků o přestávkách není zatím zřízena.

Škola sdružuje dvě oddělení školní družiny a jedno oddělení školního klubu.

Ve škole je zaměstnáno 32 učitelů včetně 3 členů vedení školy a suplující učitelky (30,7 přepočtených úvazků), 3 vychovatelky a 7 hospodářsko-technických zaměstnanců (1 školník, 4 uklízečky, 1 hospodářka, 1 ekonomka). Mzdy pracovníků zpracovává z podkladů školy 1 zaměstnankyně zálohované organizace ŠÚ Hradec Králové. V průběhu roku došlo k dvěma změnám na místech učitelů z důvodu dlouhodobé pracovní neschopnosti.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

V průběhu inspekce byly sledovány vyučovací hodiny ve všech třídách školy u všech přítomných vyučujících.

Hodnocení kvality vzdělávání na 1. stupni ZŠ (vyjma 5. ročníku)

První stupeň základní školy zahrnuje v letošním roce 13 tříd. Tři první třídy jsou umístěny v prostorech bývalé jídelny (odloučené pracoviště Klicperova 582), ostatní ročníky jsou umístěny v hlavní budově.

Na prvním stupni vyučuje 13 vyučujících, z nichž 3 vyučující pátých tříd nemají odbornou způsobilost pro tento stupeň. Dvě vyučující mají způsobilost pro speciální školy.

V pátých ročnících vyučují převážně učitelé druhého stupně, dle koncepce školy je to přechodný ročník, připravující žáky na styl práce druhého stupně.

Výuka v 1. a 2. ročníku

Ve třech prvních a třech druhých třídách byly provedeny hospitace v hodinách českého jazyka, v matematice, v prvouce, v praktických činnostech, v hudební a tělesné výchově. Hodnocení je zpracováno pouze ze sledování hodin naukových předmětů, předměty výchovného zaměření jsou hodnoceny společně pro celou školu.

Kontrolou bylo zjištěno, že ve všech třídách 1. a 2. ročníku je časová dotace hospitovaných

předmětů v souladu s učebním plánem, probírané učivo je obsaženo v učebních osnovách příslušného ročníku i v tematických plánech vyučujících. Kontinuita výuky předmětů mezi jednotlivými ročníky je zajištěna, neboť škola má vzorově zpracované tematické plány pro všechny ročníky a všechny předměty. Výukové cíle sledovaných hodin byly stanoveny vhodně, přiměřeně a s ohledem na aktuální stav třídy.

Všechny vyučující splňují podmínky pedagogické a odborné způsobilosti pro práci na prvním stupni ZŠ.

Učebny jsou pro výuku vhodné, menší prostory tříd v 1. ročnících jsou kompenzovány možností využívat sousedící prostory herny a školní družiny. Při vyučování této možnosti nebylo využito, o přestávkách děti zcela přirozeně hernu využívaly k aktivnímu odpočinku vyjma I. B, kde byli žáci stále ve své kmenové třídě. Třídy jsou pedagogicky podnětné a esteticky upravené, vyzdobené vzhledem k věku žáků převážně veselými barevnými obrázky a výtvarnými pracemi žáků. Subjektivně posuzované světelné a tepelné podmínky byly v době inspekce dobré, pouze v jedné ze tříd byly zápisy na tabuli málo čitelné (pro plánovanou opravu střechy byly odstraněny žaluzie, tabule se vlivem nezastínění silně leskla a pro žáky sedící v krajních řadách byla téměř nečitelná).

Mimo kmenovou učebnu bylo hospitováno pouze v hodině prvouky. Byla to zároveň jediná hodina, kdy ve třídách vyučovala jiná než třídní učitelka. Učebna je vybavena jako odborná učebna přírodopisu pro žáky vyšších ročníků, tomuto odpovídá i velikost školního nábytku. V této učebně tráví žáci jen 2 hodiny týdně, proto ČŠI nemá proti nevhodné velikosti školního nábytku připomínky.

Vybavení tříd školním nábytkem je rozdílné. Někde jsou lavice a židle dvou vhodných velikostí, jinde všechny stejně velké. Nejhorší je stav ve dvou třídách, kde jsou lavice a židle k sobě se nehodící velikostí a kde několikahodinový pobyt dítěte ve třídě může vést k jeho zdravotnímu poškození. Tempo výuky bylo přiměřené. Relaxační chvilka (tělovýchovná nebo hudební) byla zařazena pouze ve třech hodinách.

Vyučovací hodiny byly kvalitně připravené, dobře promyšlené, i když je nutné konstatovat, že ve dvou případech nebyly pokyny vyučujících zcela jednoznačné a jasné. Velmi dobrá byla příprava tabule. V jednom případě vyučující nedodržela správnost standardizovaného písma a následná kontrola prokázala, že ač byla na chybu upozorněna, k nápravě nedošlo. Žáci všech tříd vyjma jedné mají velmi dobře vytvořené pracovní i kázeňské návyky, dovedou se soustředit i samostatně pracovat. Diferenciace učiva podle schopností žáků a zohledňování žáků se specifickými vývojovými poruchami učení byla zařazena jen výjimečně. Byly respektovány didaktické zásady, vyučovací čas byl účelně využit, efektivita většiny hodin byla vysoká. Učitelky často užívaly aktivizující a tvořivé formy práce, a to značnou měrou přispívalo k udržení pozornosti žáků. K výuce byly užívány převážně tabule, magnetické tabule, učebnice nakladatelství Alter, Prodos, Nová škola Brno a Studio 1 + 1, sešity, fólie a kartičky s různými úkoly. Byl rovněž využit radiomagnetofon a pro doprovod žáků při zpěvu kytara a piano. Výběr učebnic je ponechán na rozhodnutí učitele. K procvičování učiva měli žáci dostatek času.

Ve věcné a odborné správnosti výuky nebyly shledány nedostatky.

V průběhu hodin byli žáci téměř vždy vhodně motivováni, pracovali se zájmem a s chutí. Průběžně bylo ověřováno pochopení látky, v hodinách čtení byl vysvětlován význam slov a vhodně byla rozvíjena slovní zásoba. Hodnocení žáků bylo prováděno jen zřídka, přestože se jednalo většinou o hodiny opakovací.

Inspekce vysoce hodnotí správnost a účelnost verbální i neverbální komunikace učitelek,

i když i v této oblasti byly shledány rozdíly.

Žáci učivo zadané osnovami ovládají, jejich znalosti, vědomosti a dovednosti mají dobrou úroveň.

Úroveň výuky naukových předmětů v prvních dvou ročnících ZŠ je hodnocena jako velmi dobrá.

Výuka ve 3. a 4. ročníku

Ve dvou třetích a ve dvou čtvrtých třídách byly provedeny hospitace v hodinách českého jazyka, matematiky, vlastivědy, přírodovědy, anglického a německého jazyka i tělesné výchovy. Hodnocení je zpracováno pouze ze sledování hodin naukových předmětů, kromě cizích jazyků, a předmětů výchovného a činnostního zaměření, které jsou hodnoceny zvlášť.

Ve 3. a 4. ročnících je úroveň výuky vyrovnaná. Vyučovací jednotky byly velmi dobře připraveny v souladu s učebními osnovami předmětů.

Podmínky, v nichž výuka probíhala, byly velmi dobré - učebny vkusně, podnětně a účelně zařízeny, nábytek opravený, aktuální výzdoba prezentovala práci žáků. Světelné podmínky jsou kvalitní, zásady psychohygieny včetně tempa, relaxačních prvků a střídání činností jsou dodržovány. Žákovský nábytek v některých učebnách velikostně neodpovídá výšce žáků.

Žáci mají k dispozici vhodné učebnice, ve škole je dostatečné množství pomůcek k výuce žáků těchto ročníků. Ve sledovaných hodinách bylo zaznamenáno důsledné používání názorných pomůcek, především dvojrozměrných, např. obrázků, přehledů, map, popř. byly využívány ukázky z knih a encyklopedií. Užití audiovizuální techniky vyjma magnetofonu nebylo zaznamenáno (např. videoprogramy, výukové programy na počítači atd.)

Hodiny byly v převážné míře metodicky dobře promyšlené, střídání činností žáků bylo přiměřené, ve třídách převládala přátelská pracovní atmosféra, žáci pracovali se zaujetím, vhodné bylo časté zařazování zpěvu a relaxačních činností.

Učitelé poskytují prostor k deduktivním i induktivním myšlenkovým postupům vedoucím k samostatnému třídění informací, vedou žáky k samostatnosti a k logickému uvažování, uplatňují individuální přístup, dostatečnou časovou dotaci věnují utvrzení učiva. Užívají rozmanitých metod a forem práce s řadou činnostních prvků.

Vyučující organizují výuku cíleně, daří se jim propojovat samostatnou práci, prvky tvořivé dramatiky, kooperativních činností. Ve většině případů byl vyvážený poměr mezi reproduktivními a produktivními činnostmi. Důraz byl rovněž kladen na rozvoj řečových dovedností a kvalitní četby. Znatelná je individualizace a diferenciacce podle výkonů jednotlivců.

Interakce a komunikace mezi vyučujícími a dětmi byla přirozená, vhodně sladěná s cíli hodin, děti reagovaly bezprostředně a otevřeně. Přístup všech vyučujících k žákům byl klidný, přátelský, komunikace byla oboustranná a neformální. Někdy byla postrádána větší důslednost ve vztahu ke slabším žákům. Osobnost dítěte je respektována.

Všichni vyučující dovedou žáky vhodně motivovat, hodnocení je průběžné a je využívána pochvala a povzbuzení. Žáci jsou povzbuzováni k výkonu, vyučující vytvářejí atmosféru důvěry a partnerství. Na chyby je reagováno klidně, následuje okamžité vysvětlení.

Výsledky výuky byly velmi dobré - čtenářské, jazykové, počtářské i další dovednosti kvalitní, pochopení učiva u většiny žáků zafixované, grafický i mluvní projev odpovídal možnostem a předpokladům žáků. Klasifikace i hodnocení jsou přiměřené výkonům.

Celkově je kvalita vyučování ve třetích a čtvrtých třídách hodnocena velmi dobře.

Hodnocení kvality vzdělávání v 5. ročníku a na 2. stupni ZŠ

Společenskovední předměty:

Český jazyk

Kvalita výuky tohoto předmětu byla hodnocena z hlediska plánování výuky, podmínek výuky, organizace, forem a metod výuky, motivace, hodnocení, interakce a komunikace. Byly navštíveny hodiny na druhém stupni a hodiny v 5. ročníku.

V oblasti plánování a přípravy výuky byly plněny základní ukazatele, neboť časová dotace výuky českého jazyka odpovídá schválenému učebnímu plánu, což bylo zjištěno kontrolou třídních knih a rozvrhu hodin. Ve všech navštívených hodinách byly plněny učební osnovy předmětu český jazyk pro 1. - 9. ročník vzdělávacího programu Základní škola, mírné zpoždění bylo zaznamenáno v 5. ročníku. Ve všech třídách byla sledována kontinuita výuky předmětu mezi jednotlivými ročníky.

V nejvyšším ročníku je zařazen předmět seminář k volbě povolání, který je zaměřen na procvičování znalostí z jazyka českého, zejména aplikaci pravopisných pravidel. Bylo pozorováno, že základní učivo je ve vyšších ročnících rozšiřováno, a to zejména v oblasti skladby i tvarosloví. Všichni vyučující byli pečlivě na výuku připraveni.

Všechny navštívené hodiny z hlediska personálního byly až na jednu výjimku vedeny učiteli odborně i pedagogicky způsobilými. Z hlediska psychohygienických podmínek lze mít připomínky ke dvěma učebnám, ve kterých probíhala výuka českého jazyka. Učebna V. C je malá, tmavá (orientovaná na školní dvůr), pokud není topná sezóna i studená. Většinou se zde musí celodenně svítit. Chybí zde umyvadlo s tekoucí vodou a zadní stěna má poškozenou omítku od židliček poslední řady. Další problematickou učebnou je odborná učebna chemie, ve které je umístěna kmenová učebna VIII. A. Ve školním řádě je správně stanoveno, že se v této učebně nesmí jíst, což je v rozporu s psychohygienickými podmínkami žáků VIII. A. Ostatní kmenové učebny jsou vhodné pro výuku českého jazyka. Prostředí učeben je pro výuku dostatečně podnětné až na třídu V. C.

Výuka předmětu je zajištěna četnými pomůckami, stabilní i přenosnou hi-fi věží, Slovníky spisovné češtiny, Pravidly českého pravopisu, Stručnými mluvnicemi češtiny, audiokazetami, videozáznamy.

Vybavení kabinetu jazyka českého pro potřeby výuky je dostatečné, ale při výuce bylo využíváno jen příruček (Hauser, Styblík Cvičební texty z českého jazyka, Slovník spisovné češtiny, Pravidla). Audiovizuální technika a výpočetní technika nebyly využívány.

Sociodemografické podmínky neovlivňovaly průběh výuky. Jen ve dvou navštívených hodinách se žáci dostavili později do výuky vzhledem ke zpožděným příjezdům autobusů.

Všichni vyučující jsou pedagogicky tvořiví a schopní organizačně vést výuku. Jejich pokyny jsou srozumitelné a požadavky přiměřené věku žáků.

Většina pedagogů sleduje během vyučovacího procesu cíl výuky, ale v závěru hodin nezbývá časový prostor na shrnutí učiva a uvědomění si, zdali bylo dosaženo cíle výuky. Při výuce byly v úvodních částech hodin aplikovány metody opakovací spolu s hodnocením, metody aplikační a procvičovací, zejména při samostatné práci žáků, a metody expoziční, při kterých bylo vysvětlováno nové učivo.

Bylo využíváno metody samostatné práce s učebnicí, práce s mapou, při procvičování se střídaly prvky ústních cvičení s písemnými. Vyučující individuálním přístupem pomáhali pomalejším žákům, znovu vysvětlovali učivo a věnovali se i žákům s poruchami učení.

Kladem výuky bylo využívání příruček pro vyhledávání správných tvarů vhodných druhů slov,

nebo pravopisně obtížných slov. Dalším pozitivem výuky byla práce žáků s literárními texty, kdy při rozboru žáci dokazovali stupeň porozumění, ale také vyjadřovali svůj názor na situaci i své stanovisko.

Ve všech zhlédnutých hodinách byl využíván efektivně čas na jednotlivé aktivity. Učivo bylo vyučujícími interpretováno správně a všechny ucelené příklady při uvádění učiva byly funkční, kromě jednoho případu z oblasti skladby. Žáci byli důsledně kontrolováni a opravováni.

Žáci byli ve všech třídách aktivizováni vstupními motivačními metodami (rozbor souvětí s námětem blížících se prázdnin, nebo úspěchů našich hokejistů). Další pozitivní posilování při výuce prováděli vyučující oceňováním žáků pochvalou za dobrý výkon. Při zkoušení žáků byli vyučující objektivní, adekvátně klasifikovali a svůj verdikt odůvodňovali. Žáci byli rovněž vyzváni k sebehodnocení. Hodnocení mělo pozitivní charakter. Analýza chyb byla prováděna bezprostředně po ukončení každého ústního nebo písemného projevu daného celku. Vyučující kvalitně pracovali s chybou a zdůvodňovali nesprávné tvary se žáky. Zkoušení bylo prováděno ústní i písemnou formou s ucelenou myšlenkovou strukturou. Z hlavních didaktických zásad byly respektovány: zásada přiměřenosti, návaznosti, soustavnosti, trvalosti v jednotlivých etapách výuky v závislosti na charakteru probíraného učiva.

Oblast interakce a komunikace byla při výuce realizovaná zejména dohodnutými pravidly jednání, která byla respektována a akceptována stejně jako respektování osobnosti žáka. Komunikace žáků byla na průměrné úrovni, i když všichni měli možnost vyjádřit svůj vlastní názor. Náměty a myšlenky obsažené v žakovských odpovědích byly rozvíjeny zejména při výkladu nového učiva, při kterém vyučující kladl otázky k dané problematice. Komunikace vyučujících, pohotovost a kvalita vyjadřování byla ve všech navštívených hodinách velmi dobrá. Totéž se týká i neverbální komunikace. Všichni vyučující českého jazyka mají citlivý přístup k žákům, kázeňské problémy v době inspekční návštěvy nebyly zaznamenány, převládal pozitivní vztah k výuce.

Shrnutím jednotlivých atributů výuky, které jsou součástí celkového hodnocení, konstatujeme, že při výuce českého jazyka oblast plánování a přípravy výuky je hodnocena jako velmi dobrá, neboť obsahuje převahu pozitiv, nedostatkem je mírné zpoždění učiva za stanoveným plánem v 5. ročníku. Oblast podmínek výuky je hodnocena jako dobrá, neboť nedostatkem je absence odborné způsobilosti jedné vyučující a nevhodnost některých učeben pro výuku tohoto předmětu z hlediska psychohygienických podmínek. Oblast organizace, formy a metody výuky je hodnocena jako velmi dobrá, neboť byl při výuce aplikován dostatečný počet vyučovacích metod, učivo bylo procvičováno formami ústními i písemnými a byl využit také dodatečný materiál pro rozšíření základního učiva, žáci byli důsledně kontrolováni, opravováni a prokazovali většinou dobré znalosti.

Oblast interakce a komunikace byla hodnocena jako velmi dobrá s převahou pozitiv, jako například pozitivní vztah žáků k výuce, pohotovost a kvalita vyjadřování vyučujících, možnost vyjádření osobního názoru žáků při výuce. Nedostatkem se jevila nižší komunikativní schopnost žáků.

Výuka českého jazyka je hodnocena jako velmi dobrá.

Cizí jazyky

Ve škole se vyučuje dvěma cizím jazykům, a to angličtině a němčině. Žáci mají možnost vybrat si jeden jazyk dle vlastního zájmu, popřípadě druhý cizí jazyk. V letošním školním roce 1998/99 se nerealizuje výuka dalšího jazyka ve formě nepovinného předmětu, či kroužku. Z celkového počtu zhlédnutých jazykových hodin byly čtyři realizovány

na prvním stupni, zbývající na druhém stupni většinou v kmenových učebnách.

Jazyková učebna, která je průměrně vybavena, byla využita v době inspekce dvakrát.

Časová dotace odpovídá ve sledovaných předmětech učebnímu plánu schváleného vzdělávacího programu. Při výuce předmětů nedochází k obsahové duplicitě a je zajištěna kontinuita mezi jednotlivými ročníky. Stanovené výukové cíle odpovídají standardu vzdělávání cizích jazyků. Některé tematické plány vyučujících nerozpracovávají časový harmonogram plnění učiva, v některých případech je problematické konstatování o včasném plnění učebních osnov. Vyučující jazyků jsou informováni prostřednictvím výchovného poradce a třídních učitelů o žácích se specifickými poruchami učení a chování. Plánované cíle výuky odpovídají spojení teorie s praxí, neboť důležitou roli zastává při výuce nácvik komunikace pro běžný společenský styk.

Oblast podmínek výuky byla sledována z hlediska pedagogické a odborné způsobilosti vyučujících, polovina navštívených vyučovacích jednotek byla vedena pedagogy odborně nezpůsobilými. Toto se částečně projevilo v oblasti forem a metod výuky.

Z hlediska estetické podnětnosti prostředí lze konstatovat, že v některých učebnách byl poškozen školní nábytek a malba stěn. Zcela antropometricky nevyhovující byla učebna II. třídy, kam byli umístěni žáci IV. třídy pro výuku anglického jazyka. Jazyková učebna je malá, prostorově ještě vyhovující vzhledem k dělení tříd pro jazykovou výuku. V této třídě je k dispozici radiomagnetofon, video, televize.

Výuka cizích jazyků je dostatečně zajištěna různými materiály. Učitelé německého jazyka mají k dispozici radiomagnetofony, videokazety, sady nástěnných obrazů, příručky, slovníky, časopis Freundschaft, výukové programy na PC. Vyučující anglického jazyka mají k dispozici tutéž didaktickou techniku jako pro výuku německého jazyka a navíc ještě soupravu pro příjem satelitního vysílání, počítačové programy k učebnicím Project, videoslovník a gramatické příručky.

Sociodemografické podmínky nemají výrazný vliv na výuku, všichni žáci se začínají učit povinně jazyk od 4. ročníku dle měsíčních plánů a osnov.

Hodiny byly vedeny organizačně v češtině kromě dvou hodin, které byly organizovány částečně v němčině, či angličtině. Množství informací, jejich sled i výběr, to vše bylo přiměřeně náročné specifickým podmínkám třídy, projevilo se to zejména v IX. třídě při výuce německého jazyka. Tuto třídu navštěvují i dyslektici a dysgrafici, a tak je tempo výuky modifikováno vzhledem k jejich schopnostem.

Cíle každé vyučovací jednotky byly stanoveny v samém počátku hodin a vyučující měli na zřeteli tohoto cíle dosáhnout, ať už to byl nácvik správného čtení, či procvičování gramatického učiva, nebo procvičování řečových dovedností. Při výuce byly aplikovány metody gramaticko-přehledové, kognitivní, komunikativní, většinou podpořeny učebnicemi nebo poslechem dialogů rodilých mluvčích. Žáci měli dostatečný časový prostor pro samostatné aktivní učení při doplňovacích, transformačních, či překladových cvičeních. Kromě audio nahrávek nebylo používáno při výuce jazyků jiné techniky. Ojedinele měli žáci k dispozici nakopírovaný materiál rozšiřující vhodně základní učivo. Při počátečním nácviku jazyka nemají ještě žáci schopnost samostatně vyjádřit svůj názor v tomto jazyce. Systém výuky však dává žákům možnost kooperovat, připravovat si a realizovat dialogy, i když jsou jen na úrovni frazeologie běžného společenského styku. Všichni žáci při výuce jsou vedeni k systematické aplikaci nového učiva. Ve všech zhlédnutých hodinách byl využit efektivně čas, velmi intenzivní tempo výuky bylo zaznamenáno ve třídě IV. B. Učivo bylo vyučující interpretováno věcně správně a totéž bylo vyžadováno od žáků.

Z úvodních motivačních metod byly využity motivační hry (doplňování křížovky s tajenkou), do které byli zapojeni všichni žáci třídy, nebo zpívání písně. Aktualizace učiva byla realizována rozšiřováním slovní zásoby na aktuální téma. Nebyly zanedbány ani mezipředmětové vztahy s odkazem na znalosti žáků z dějepisu a zeměpisu. V úvodu hodin žáci opakovali slovní zásobu, v nejnižších třídách pomocí obrázků, nebo odpovídali na otázky vyučujících, důraz byl kladen na pamětní zvládnutí učiva, frontální zkoušení navazovalo na dříve probírané učivo. Výkony žáků nebyly při frontálním zkoušení hodnoceny.

U některých vyučujících byl zaznamenán individuální přístup k žákům, pomáhali při psaní na tabuli, opravovali důsledně špatnou výslovnost. Při opravách byli vyučující zaměřeni pozitivně a respektovali individuální dispozice žáků. Korekci písemných projevů žáků v rozsahu aktivně osvojených jazykových prostředků ze strany vyučujících nebyla vždy věnována patřičná pozornost.

V navštívených hodinách měli žáci tendenci kooperovat při skupinové práci, respektovali jeden druhého i učitele. I přes veškeré snahy vyučujících jsou komunikativní schopnosti žáků, jakož i reakce na poslech roditelého mluvčí na průměrné úrovni. Tato zjištění se týkají především žáků vyšších tříd.

Vyučující vedli hodiny v českém jazyce, i když by bylo žádoucí organizovat hodiny v daném jazyce. Žáci nižších tříd projevovali velmi pozitivní vztah k výuce cizích jazyků, během výuky byli všichni aktivizováni, takže nedocházelo k nežádoucím projevům v chování žáků.

Vědomosti a dovednosti získané v cizích jazycích si mohou žáci ověřovat při konverzačních soutěžích v těchto jazycích, a to ve školním, okrskovém i okresním kole.

Oblast plánování a přípravy výuky je hodnocena jako dobrá, protože v některých předmětech je problematické naplňování učebních osnov, neboť tematické plány některých vyučujících pro daný předmět adaptující osnovy, nemají vhodné časové údaje. Kladem této oblasti je fakt, že výukové cíle odpovídají standardům vzdělávání cizích jazyků. Oblast podmínek výuky je opět hodnocena dobře, neboť některé navštívené hodiny byly vyučovány odborně nezpůsobilými vyučujícími. Psychohygienické podmínky výuky nebyly dobré, některé učebny nejsou vhodné pro výuku jazyků, materiálně technická základna výuky je dostatečně dobrá, ale při výuce není využívána moderní didaktická technika (jazyková laboratoř se sluchátky). Oblast organizace, forem a metod výuky je rovněž hodnocena jako dobrá. Většina hodin byla organizována jen v českém jazyce, nebylo využíváno širší spektrum výukových jazykových metod. Na druhé straně všichni žáci byli vedeni k systematické aplikaci nového učiva, největší intenzita nácviku byla zaznamenána v nejnižších třídách. Oblast motivace a hodnocení byla klasifikována jako průměrná, neboť žáci nebyli zkoušeni, hodnoceni, klasifikováni, nebylo možno zjistit adekvátnost hodnocení žáků a rozsah jejich vědomostí. Na druhé straně byli žáci během výuky dostatečně motivováni jak úvodní motivací, tak i aktualizací. Oblast interakce a komunikace je hodnocena rovněž dobře, neboť komunikativní schopnosti žáků byly na průměrné úrovni, stejně jako i reakce na poslech roditelých mluvčí ze zvukového záznamu.

Výuka cizích jazyků je hodnocena jako dobrá.

Dějepis

Výuka dějepisu probíhá v roce 1998/99 v souladu s osnovami a učebními plány vzdělávacího programu, tematické plány jsou zpracovány a aplikovány. Kontrolou zápisů třídních knih v minulém školním roce 1997/98 bylo zjištěno v obou devátých třídách nedokončení učiva Československo a svět ve 2. polovině 20. století. Učivo bylo probráno pouze do období po druhé světové válce (Marshallův plán 1947-1951).

Dějepis vyučují 3 vyučující, jedna z nich je odborně i pedagogicky způsobilá učitelka

(učí na zkrácený úvazek), jedna z dosud ne zcela ukončeným studiem a jeden vyučující bez odborné způsobilosti. V průběhu inspekce byly sledovány vyučovací jednotky u všech tří vyučujících.

Stanovené cíle sledovaných hodin odpovídaly obsahově a časově učebním osnovám tohoto předmětu. Vhodně volené otázky a forma výkladu nového učiva vzhledem k věku žáků a jejich současným znalostem umožňovala ve většině hodin dosažení stanoveného cíle efektivním způsobem. Velmi dobře byla zajištěna návaznost na již probrané učivo, a to formou prověřování znalostí jednotlivých žáků, prací žáků ve skupinách se zadáním různých otázek z již probraného učiva a jejich následným podrobným společným vyhodnocením. Jednotlivé vyučovací hodiny jsou ve většině případů připraveny a promyšleny, často však dochází k tomu, že není dostatek času na opakování a fixaci poznatků.

Výuka neprobíhala v odborné učebně pro výuku tohoto předmětu, učebny nebyly tematicky a motivačně vyzdobeny. Psychohygienické podmínky z hlediska prostoru, estetické výzdoby, základního vybavení třídy a subjektivně posouzených světelných a tepelných podmínek byly na běžné úrovni, vyučování probíhalo v kmenových třídách, které vesměs nejsou vybaveny audiovizuální technikou, ta musí být do výuky přenášena.

Využívané učebnice zkvalitňovaly výuku, neboť probírané učivo v nich bylo podrobně zpracováno. Vysoká fundovanost dvou vyučujících spojená s jejich patrným zájmem o tento předmět a nenásilnou formou navozená pracovní atmosféra v hodině zvyšovaly celkovou úroveň podmínek pro výuku.

Žáci mají možnost využívat internetového spojení na školních PC, kabinet dějepisu je vybaven postačujícím způsobem mapami, literaturou a dalšími pomůckami. Vyučující však více čerpají ze svého vlastního materiálu.

Ačkoliv při výuce převládají frontální postupy, využívali dvě vyučující i práci ve skupinách. Motivačními prvky byla pochvala za dobře zpracované úkoly při skupinovém vyučování, časté kladení problémových otázek i zajímavé informace doplňující učivo. Odpovědi, které byly formulovány při skupinové práci žáků v jedné hodině, byly podrobně rozebírány a za aktivity celé třídy korigovány. Fungující zpětná vazba vrátila vyučující k novému vysvětlení příčin a důsledků probíraných historických jevů.

Tradiční struktura hodiny nebyla vždy dodržena v závěrečné fázi - nedostávalo se času na shrnutí a zažití učiva i zpětnou vazbu pro jeho pochopení. Vhodně bylo užíváno heuristického řízeného rozhovoru, objevily se i pasáže s problémovými otázkami, jež jsou vhodně aplikovány i při výkladu nové látky.

Poměrně kvalitní a instruktivní jsou i záznamy žáků v sešitech, jejich vytváření však svou délkou zvětšuje méně produktivní pasáže výuky. Písemné záznamy žáků IX. B v některých případech nejsou po formální a obsahové stránce na postačující úrovni.

Jedna vyučující velmi dobře využila rozhlasových nahrávek k výkladu moderních dějin, historického textu, objevila se kvalitní samostatná práce s učebnicí i atlasem. Jinak nebylo užití didaktické techniky zaznamenáno. V jednom případě v hodině nebyly kromě učebnice názorné pomůcky zařazeny vůbec.

Slabinou výuky dějepisu je dosud poměrně malý prostor pro vlastní vyjadřování žáků i pro zpětnou vazbu k ověření, jak žáci pochopili smysl dějinných souvislostí a jak dovedou aplikovat učivo. Vyžadovány jsou vesměs pouze jednoslovní odpovědi. Dvě vyučující svým kultivovaným jazykem dávají žákům pozitivní vzor. V průběhu hodin byla zřejmá přirozená autorita dvou vyučujících a jejich hezký vztah k žákům, jejich motivační schopnosti pro vyvolání zájmu o probírané učivo a diskusi o něm.

Jen ojediněle byla pozorována vnitřní diferenciací a individualizací výuky. Zato se objevily

u dvou vyučujících zdařilé vstupní motivace, aktualizace učiva, přirozené navozování mezipředmětových vztahů, přiměřené hodnocení při individuálním zkoušení žáků. Ačkoliv motivace a stimulace k výkonu je u dvou vyučujících častá, je téměř neznatelné průběžné hodnocení či závěrečné zhodnocení celých výukových jednotek učitelem.

Interakce a komunikace (až na již zmiňovanou jednoslovnost) je bezprostřední, živá, vychází z atmosféry vzájemné důvěry. Vztah vyučujících a žáků je velmi dobrý.

Během hodin pozorovala inspekce u některých žáků dobré znalosti, schopnost žáků posuzovat historická období z různých hledisek a vyvozovat z nich důsledky pro další historický vývoj. Žáci projevovali většinou zájem o předmět a jejich vědomosti byly přiměřené nárokům vyučujících. Od tohoto hodnocení se výrazně odlišuje výuka dějepisu v XI. B, která je vyučována bez odborné způsobilosti a v průběhu hodiny byly zaznamenány didaktické i odborné nedostatky s převažujícím monologem učitele.

Celkově je úroveň výuky dějepisu hodnocena jako dobrá.

Zeměpis

Vyučování zeměpisu odpovídá vzdělávacímu programu jak v osnovách a učebních plánech, tak i ve školou vytvořených tematických plánech.

Zeměpis není ve škole z personálních důvodů vyučován s odbornou způsobilostí vyučujících, což z části ovlivňuje úroveň výuky celého předmětu. Byly sledovány hodiny u tří vyučujících (v letošním roce učí zeměpis ve škole 6 pedagogů).

Výuka probíhá v běžných kmenových třídách, pomůcky, mapy i didaktickou techniku si musí vyučující sami přinášet.

Žáci většinou disponují schválenými učebnicemi vhodnými pro aplikaci osnov a mají možnost vyhledávat informace pomocí internetu. Schválené učebnice s platnou doložkou MŠMT ČR nejsou ve všech ročnících k dispozici.

Škola je postačujícím způsobem vybavena mapami, odbornou literaturou i videopomůckami k výuce zeměpisu. Vyučující často čerpají z vlastních zdrojů videoinformací i literatury k návaznosti výuky.

Zásady psychohygieny byly vesměs dodržovány, světelné i tepelné podmínky se pohybují v mezích normálu.

V hodinách převažuje tradiční organizace výuky. Členění na úvodní opakování, expozici učiva a shrnutí se zápisem bylo v řadě hodin vhodně provázeno metodou řízeného rozhovoru, problémovými otázkami, individuálním i skupinovým zkoušením.

Efektivita výuky byla některými vyučujícími posílena užitím zpětného projektoru a velmi funkčně zařazenými videoukázkami spojenými s předběžným zadáním úkolů a následným vyvozením poznatků. Velmi dobrá je rovněž práce s mapou i atlasy a pravidelné využívání učebnic k samostatným činnostem v průběhu hodin.

Vzhledem k rozdílné úrovni vyučujících bez odborné způsobilosti docházelo v některých hodinách k příliš vysokému tempu vyučování, nebyl dán dostatečný prostor pro vyjadřování žáků, mnohdy vůbec nedošlo ke shrnutí učiva a fixaci poznatků, malý důraz byl kladen na individualizaci a diferenciaci výkonu jednotlivých žáků.

V jednom případě však byla vynikajícím způsobem zvládnuta práce s chybou a dána příležitost žákům ke korekci známek.

V oblasti motivace i aktualizace učiva vyvíjeli vyučující snahu a nacházeli u žáků reflexi.

Hodnocení výkonů při zkoušení bylo objektivní, průběžné hodnocení i závěrečné hodnocení však téměř chybí.

Interakce a komunikace učitel - žák je většinou bezprostřední, nenásilná a nese znaky dobrých vzájemných vztahů. Prostor jí vymezený však v hodinách nepřevažuje a příležitostí pro samostatné vyjadřování žáků je poměrně málo.

Někteří učitelé nedbají dostatečně na kvalitu verbální komunikace, sami se pohybují významně za hranici spisovnosti projevu, a proto ani nepocitují nutnost korigovat projevy žáků a rozvíjet jejich komunikativní schopnosti.

Celkově hodnotí inspekce výuku zeměpisu jako dobrou.

Přírodovědné předměty:

Matematika

Týdenní hodinové dotace matematiky ve všech třídách v předloženém rozvrhu korespondovaly s učebním plánem vzdělávacího programu Základní škola. Inspekce zjistila časový a obsahový soulad učebních osnov a tematických plánů s probraným a probíraným učivem zapsaným v třídních knihách. Všichni vyučující při pohovoru s inspekcí před realizací hodin přesně formulovali cíl vyučovací jednotky, který vždy korespondoval s nácvikem matematických poznatků a dovedností, které jsou zahrnuty do standardu vzdělávání.

Téma hodin bylo voleno tak, aby byla dodržena kontinuita matematického vzdělávání vzhledem k současným znalostem žáků a návaznost na v předcházejících hodinách probrané učivo. Připravené příklady ve sledovaných hodinách měly přiměřenou obtížnost a často potvrzovaly pedagogickou zásadu spojení získaných teoretických znalostí s jejich praktickým využitím. Žáci si mohou prohlubovat znalosti a upevňovat učivo z matematiky v devátém ročníku ve volitelném předmětu seminář k volbě povolání.

Výuka probíhala ve třídách s klasickým vybavením školním nábytkem, tabulemi a tekoucí vodou. Pouze jedna třída byla prostorově stísněná a chybělo zde umyvadlo s tekoucí vodou (V. třída). Subjektivně posuzované světelné a tepelné podmínky byly vyhovující, vyučující dbali na vyvětrání tříd. Úroveň estetické výzdoby tříd byla dobrá, výzdoba se v některých třídách motivačně dotýkala právě matematiky.

Všichni vyučující matematiky na druhém stupni základní školy mají odbornou a pedagogickou způsobilost pro výuku tohoto předmětu. K dispozici pro výuku matematiky jsou učebnice pro všechny žáky, novějšího data vydání pro 6. a 7. ročník (1997, 1998), staršího data vydání pro osmý a devátý ročník (obě rok vydání 1990) a dále dvě sbírky příkladů pro osmý a devátý ročník (1991, 1995). Vyučující mají pro přípravu a výběr vhodných příkladů učebnice novějšího data vydání (1997, 1998). Všechny knihy jsou schváleny MŠMT ČR jako učebnice pro základní školu. Pomůcky využitelné při výuce matematiky jsou klasické, jedná se o modely těles, rýsovací pomůcky na tabuli, rozložitelné modely těles pro výuku stereometrie, nástěnné obrazy pro výuku geometrie, topografickou soupravu, pohyblivé číselné osy, soupravy pro výuku racionálních čísel a pravděpodobnosti. Žáci si mohou zapůjčit ve škole kalkulačky. Z didaktické techniky jsou při výuce využitelné zpětné projektory a výpočetní technika v odborné učebně. Tematicky je zaměřeno i několik výukových filmů a výukový počítačový program Terasoft.

Během výuky matematiky inspekce pozorovala ve většině hodin efektivní využití učebnic, v žádné ze sledovaných vyučovacích jednotek nebyla využita didaktická technika. Ve škole je pravidelně odebírán a vyučujícími využíván odborný časopis Matematika, fyzika, informatika.

Kontrolovaný rozvrh prokázal v ojedinělých případech zařazení matematiky po čtvrté vyučovací hodině a zařazení dvou hodin matematiky po sobě jdoucích v pátých třídách, což z hlediska psychohygieny není vhodné.

Členění hodin bylo promyšlené, výklad obtížného učiva byl realizován vždy v úvodu hodin, kdy jsou žáci nejkonzentrovanejší, a nechyběly motivační chvílky zpestření výuky prostřednictvím různých soutěží. Tempo výuky bylo přiměřené a bylo výhradně řízeno fungující zpětnou vazbou.

Ve škole zajišťuje výuku matematiky na druhém stupni pět vyučujících. Inspekce sledovala výuku matematiky nejen u všech těchto vyučujících, ale i u jednoho vyučujícího v pátém ročníku. Inspekce měla k dispozici zápisy ze tří schůzek předmětové komise přírodovědných předmětů, které se zabývaly např. dalším vzděláváním vyučujících, stanovením priorit ve výchovně vzdělávacím procesu, péči o talentované žáky jejich účastí v různých soutěžích, využití informací v tisku při výuce, popř. spojením výchovy a vzdělávání žáků.

Náplň všech sledovaných hodin byla podřízena dosažení určeného vzdělávacího cíle a sledovala u žáků nácvik přesnosti matematického vyjadřování a zápisů, procvičování paměti a představitosti. Organizace hodin umožňovala velký podíl samostatné práce žáků v jejich celkové struktuře. Vyučující se snažili žáky vést k samostatnému logickému odvozování a zdůvodňování matematických souvislostí. V některých hodinách vyučující důsledně vyžadovali od žáků slovní popis matematických myšlenek. Zajišťovali aktivitu většiny žáků neustálou komunikací s nimi, a to v průběhu všech fází hodiny. Během sledovaných hodin inspekce pozorovala častý individuální přístup vyučujících k žákům.

Učebnice byly využívány účelně a často, v jedné z hodin žáci pracovali s modely těles popř. s pracovními materiály. Vyučující učivo se žáky probírali, procvičovali a upevňovali optimálním tempem, které umožňovalo ukázky alternativních řešení i ekvivalentních zápisů. Grafická úroveň zápisů vyučujících na tabuli a z ní odvozená požadovaná úroveň žákovských sešitů byla velmi dobrá. Ojediněle se vyskytly drobné nepřesnosti při výkladu učiva a jednou velmi nepřesnou matematickou situaci zkrslující náčrt na tabuli. V závěru některých sledovaných hodin nezbyl časový prostor pro zopakování a shrnutí probraného učiva.

V hodinách se často objevovaly motivační prvky, jako je pochvala, povzbuzení, ohodnocení žákovské práce navíc, popř. různé soutěže rychlosti a správnosti řešení matematických příkladů. Kontrola domácích úkolů byla pravidelná, jejich analýza často velmi podrobná. Vyučující při prověřování znalostí probraného učiva vždy zdůvodňovali hodnocení žáků.

V několika případech vyučující využil okamžitě zpětné vazby k navrácení se k již vyřešenému příkladu z minulé či sledované hodiny, popř. k příkladu z domácího úkolu. V průběhu hodin pozorované časté shrnutí postupů řešení včetně analýzy chyb u těžších příkladů umožňovalo žákům zafixování správného logického uvažování. V každé třídě byly realizovány v době inspekce tři čtvrtletní práce včetně analýz provedených do školních sešitů. Motivačním prvkem pro žáky je předkládání zadání různých matematických soutěží a pomoc při jejich řešení ze strany vyučujících (Matematická olympiáda, Pythagoriáda, Matematický Klokán 99).

Vyučující svým hezkým vztahem k žákům a přirozenou autoritou umocňovali přátelskou pracovní atmosféru v hodinách. Kladli důraz na správné srozumitelné a přesné vyjadřování, což podporuje rozvoj komunikativních schopností žáků. V rámci diskuse vyučující reagovali okamžitě na chybné odpovědi žáků předložením logických faktů a důkazů pro jejich korekci. Neustálá komunikace mezi vyučujícími a žáky vedla někdy k pokládání a řešení problémových otázek, které měly charakter zpětné vazby.

Inspekce zjistila ve sledovaných hodinách průměrné až spíše nadprůměrné znalosti žáků v matematice. Žáci pátých tříd se zúčastnili srovnávacích testů Kalibro s průměrnými výsledky.

Snahy žáků po vyhledávání všech možností správného řešení a cest k němu, logické zamyšlení nad daným problémem a schopnost přijímání argumentů pro změnu svých názorů jsou pozitivní výsledky výuky. Žáci školy jsou často úspěšnými řešiteli školních a okresních kol matematických soutěží.

Na základě uvedených skutečností hodnotí inspekce plánování a přípravu výuky velmi dobře, podmínky pro výuku jako dobré, organizaci, formy a metody výuky velmi dobře, motivaci a hodnocení velmi dobře, interakci a komunikaci velmi dobře a výsledky výuky velmi dobře.

Celková úroveň výuky je velmi dobrá.

Chemie, fyzika

Učební plán vzdělávacího programu Základní škola konfrontovala inspekce s předloženým rozvrhem a následně zjistila shodu v celkovém počtu hodin přírodovědných předmětů na druhém stupni (fyzika je posílena v porovnání s určeným minimem hodin na druhém stupni o další dvě hodiny).

Dále inspekce kontrolovala sestavení tematických plánů, jejich obsahovou stránku porovnáním s učebními osnovami jednotlivých předmětů, časový sled zařazení tematických celků v nich a plnění těchto tematických plánů porovnáním zápisů o probraném učivu v třídních knihách a vlastním pozorováním při hodinách. Také zde bylo zjištěno plnění učebních osnov po stránce obsahové a časové ve všech sledovaných předmětech. Ve všech případech inspekce zjistila připravenost vyučujících v tomto směru, neboť vzdělávací cíle korespondovaly s určeným vzdělávacím standardem, respektovaly kontinuitu vzdělávání a nezapomínaly na spojení teoretické a empirické složky vzdělávání v těchto předmětech nezbytné.

Další vzdělávání žáků v oblasti sledovaných předmětů umožňuje škola v rámci volitelného předmětu seminář z přírodovědných předmětů, který je realizován v sedmém a osmém ročníku.

Výuka těchto předmětů probíhala v odborných učebnách chemie a fyziky, které byly motivačně vyzdobeny a umožňovaly svým technickým vybavením i konání laboratorních prací. Prostorové podmínky a subjektivně posuzované tepelné a světelné podmínky při výuce byly vyhovující. Také bezprostřední vchod z těchto tříd do kabinetů s umístěnými pomůckami usnadňuje realizaci demonstračních i žákovských pokusů.

Všichni vyučující fyziky ve škole jsou odborně a pedagogicky způsobilí, ze dvou vyučujících chemie ve škole je odborně a pedagogicky způsobilá pouze jedna z nich, druhá vyučující je pouze pedagogicky způsobilá. Tento fakt snižuje úroveň výuky, vedení školy však považuje toto řešení pouze za přechodné v situaci, kdy v průběhu roku je vyučující chemie v dlouhodobější pracovní neschopnosti.

K výuce mají všichni žáci 6. a 7. ročníku k dispozici učebnice fyziky novějšího data vydání (1996), žáci 8. a 9. ročníku učebnice staršího data vydání (1991). V těchto učebnicích nejsou však zahrnuty tematické celky akustika a astronomie, což je fakt, který je třeba do doby postupné obnovy učebnic prozatím řešit zpracovanými pracovními texty pro všechny žáky. Dále mají všichni žáci tabulky pro základní školy (rok vydání 1994). Z využitelných pomůcek se jedná o standardní starší vybavení pro demonstrační ukázky a pokusy a ucelené starší soupravy pomůcek pouze pro některé tematické celky. Většina pomůcek je již zastaralá a v nedostatečném počtu pro realizaci laboratorních prací. K některým tématům jsou k dispozici i výukové videokazety.

Pro chemii mají žáci k dispozici učebnice vesměs staršího data vydání (1990, 1992, 1994). Kabinet chemie je vybaven standardními laboratorními pomůckami, laboratorním sklem, základními chemikáliemi, velkoplošnými schémata, molekulovými modely, stavebnicemi pro sestavování struktury chemických látek, soupravami pro různé tematické celky. Toto vybavení

je doplněno několika filmy, videokazetami a výukovým počítačový programem Terasoft.

Z didaktické techniky se při hodinách mohou využívat zpětné projektory a výpočetní technika v odborné učebně. Ve škole je pravidelně odebírán a využíván odborný časopis Biologie, chemie, zeměpis. V předloženém rozvrhu bylo zařazení sledovaných předmětů vyhovující. Tempo výuky bylo přiměřené, výrazně bylo odděleno učivo základní od doplňujícího. Výuka byla pro snažší pochopení učiva několikrát doplněna pozorováním fyzikálních jevů v rámci demonstračních pokusů a zdůrazňováním jejich praktických aspektů.

Inspekce sledovala výuku těchto předmětů v různých ročnících druhého stupně u většiny vyučujících. Ve všech hodinách byli žáci seznámeni s jejich cílem a vyučující zdůraznili návaznost učiva na již známé teoretické poznatky a praktické situace z denního života. Vyučovací jednotky byly ve většině hodin dobře zorganizovány, takže podíl samostatné často tvořivé práce žáků v celkové časové struktuře hodin byl značný. Pouze ve dvou hodinách byla větší část hodin věnována prověřování znalostí jednotlivých žáků bez zapojení ostatních. V jiných hodinách se však žáci věnovali při zkoušení samostatné činnosti, která byla následně vyučujícími zkontrolována. V mnoha hodinách vyučující kladli při zkoušení problémové otázky, které úzce souvisely se situacemi z běžného života.

Vyučující kladli důraz na přesné vyjadřování žáků, samostatnost při vyhledávání informací (práce s tabulkami, samostatné žákovské referáty) a na logické vysvětlování popisovaných a pozorovaných jevů. Výklad nového učiva byl vždy podložen praktickými aspekty jeho využití ve prospěch lidské společnosti. Probírané chemické a fyzikální jevy byly zdůrazňovány v souvislosti s jejich průběhem v přírodě, v praxi i v denním životě. Také výklad nové látky byl doplněn zařazením problémových otázek podložených v několika případech demonstračními pokusy, popř. demonstracemi různých chemikálií a laboratorního skla. V ojedinělých případech se objevily při opakování učiva ze strany vyučující drobné nepřesnosti související evidentně s její odbornou nezpůsobilostí pro výuku předmětu.

Závěrečné zopakování a shrnutí učiva, které proběhlo ve většině hodin, bylo podloženo ve dvou z nich videoukázkou. Žáci nebyli zatěžováni dlouhými zápisy do sešitů, zdůrazněno a do sešitů zapisováno bylo pouze základní učivo. V jedné z hodin vyučující se žáky opakovala nepřiměřeně lehké učivo, které neodpovídalo předpokládaným znalostem věkové kategorie žáků a učebními osnovami určeným požadavkům. Využívání učebnic bylo ojedinělé, motivující pracovní materiály ve formě úkolů v křížovce byly zadány dvakrát. Zpětná vazba prostupovala většinou hodin.

V některých hodinách mělo již podrobné uvedení vzdělávacího cíle a náplně vyučovací jednotky částečně motivační charakter. Motivačními prvky v průběhu výuky byly velmi časté a zajímavě formulované problémové otázky pozorované ve všech fázích hodin, znalostní soutěže, hodnocení žákovské aktivity a častá pochvala. Motivací pro vyvolání zájmu o přírodovědné předměty je i školou podporované aktivní zapojení žáků do přírodovědných soutěží a jejich dobrá umístění v nich. Časté uvádění praktického využití probíraných chemických a fyzikálních jevů formuje poznání žáků, že výuka těchto předmětů a tedy i samotné vzdělání nejsou samoúčelné.

V úvodu hodin docházelo vždy k zopakování současných znalostí žáků, a tak si vyučující u nich ověřovali schopnost najít a pochopit souvislosti s nově získanými poznatky. Ověřování znalostí žáků se realizovalo v průběhu některých hodin aktivním zapojením žáků do individuálního zkoušení jednotlivců, při společném opakování, upevňováním a shrnutím nového učiva nenásilně uplatňovanou zpětnou vazbou a při kladení problémových otázek s nutností využití logických úvah a postupů při jejich řešení. Hodnocení žáků v souvislosti s prověřováním jejich znalostí bylo vždy zdůvodněné. Kontrola sešitů ze strany vyučujících je prokazatelná, nikoliv však častá. Zkontrolovaná četnost známek sloužící jako podklad pro

závěrečnou klasifikaci byla dostatečná.

Pozitivem většiny hodin byla neustálá komunikace vyučujících se žáky, při které vyučující iniciovali zamyšlení se žáků nad daným problémem, slovní popis jeho řešení a eventuální diskusi nad ním. Při slovní komunikaci se žáky vyžadovali vyučující správnost odpovědi nejen po stránce odborné, ale i spisovné. Byl kladen důraz na přesnost, správnost a úplnost odpovědi. Chybné řešení a odpovědi žáků byly využívány pro další vzájemnou komunikaci vedoucí k jejich logicky zdůvodněné opravě.

Přátelský vztah vyučujících a žáků měl charakter vzájemného respektování. Jeden z vyučujících se nedovedl více přiblížit věkové kategorii žáků a vytvořit tak hravou, tvořivou a komunikativní atmosféru. Komunikace zde často vážla či probíhala jen s malou účastí žáků ve třídě.

Inspekce zjistila ve většině hodin zájem žáků o daný předmět, který vyjadřovali nejen pozorností při hodinách, ale i projevovanou aktivitou v nich. Znalosti žáků byly průměrné, někdy i spíše nadprůměrné. Poměrně dobrá byla ve sledovaných hodinách schopnost žáků převádět teoretické znalosti na jejich praktické využití.

Podstatným problémem je nedostatečný počet prováděných laboratorních prací z fyziky a z chemie v některých třídách, neboť se tímto zjištěným faktem potlačuje zásada rovnovážného postavení teoretického a praktického poznávání žáků v těchto předmětech.

Ve dvou devátých, dvou sedmých a jedné šesté třídě byla prokázána naprostá absence laboratorních cvičení z fyziky, v ostatních třídách byl jejich počet v chemii a fyzice značně zredukován v porovnání s doporučeným počtem uvedeným v učebních osnovách.

Plánování a přípravu výuky hodnotí inspekce velmi dobře, podmínky pro výuku dobře, organizace, formy a metody výuky jsou inspekcí hodnoceny velmi dobře, oblast motivace a hodnocení je velmi dobrá, komunikaci a interakci hodnotí inspekce dobře a výsledky výuky dobře.

Celkově je hodnocena úroveň výuky jako dobrá.

Informatika

Výpočetní technika je ve škole vyučována v rámci praktických činností v šestém ročníku, ve formě povinně volitelného předmětu informatika v sedmém a osmém ročníku a ve formě volitelného předmětu informatika a nepovinného předmětu programování v devátém ročníku.

Obsah učiva je členěn do tematických celků, které si vyučující ve svých tematických plánech vybrali, upravili a doplnili dle reálné situace ve škole s přihlédnutím k technickému vybavení a znalostem žáků. Kontrolou třídních knih a vlastním pozorováním v hodinách bylo zjištěno obsahové a časové plnění zmiňovaných tematických plánů. Před hodinami inspekce zjistila krátkým pohovorem s vyučujícími, že mají stanovený cíl i téma pro danou vyučovací jednotku v souladu se svými plány.

Ve škole zajišťují výuku tohoto předmětu tři vyučující, všichni jsou učiteli matematiky bez odborné způsobilosti pro výuku informatiky. U dvou z nich byla zjištěna dostatečné odborná fundovanost v oblasti výpočetní techniky. Třetí z nich převzal veškerý úvazek hodin včetně výuky informatiky v šestých třídách za vyučující, která nastoupila dlouhodobou pracovní neschopnost v průběhu školního roku. S výukou informatiky nemá zkušenosti, škola však toto řešení pokládá za přechodné.

Výuka informatiky probíhá v dělených třídách s týdenní jednohodinovou dotací. Odborná učebna výpočetní techniky je prostorná a její technické vybavení umožňuje plnění

v tematických plánech stanoveného učiva. V učebně je umístěno 14 počítačů různé úrovně, server Pentium, dále jedna inkoustová tiskárna, k dispozici je scanner a LCD projektor (zařízení pro projekci plochy monitoru počítače). Počítače jsou zapojeny v síti WIN NT a připojeny pevnou linkou na internet. Operační systém v počítačích je WIN 95, z využívaného software jsou to různé textové, tabulkové a grafické editory a výukové programy Terasoft komplet pro většinu ve škole vyučovaných předmětů.

Inspekce zjistila absenci jakýchkoliv databázových souborů, i když jsou zařazeny jako jeden z doporučených tematických celků v informačním materiálu MŠMT ČR o volitelných předmětech.

Počet počítačů je dostatečný pro výuku tohoto předmětu v dělených třídách, kde je zajištěna ve většině případů samostatná práce jednoho žáka u počítače. Žáci nemají k dispozici učebnice, sešity si pořizují pouze dle vlastního rozhodnutí, inspekce nepozorovala ani práci s pracovními materiály. V učebně je umístěna tabule a tematická informační nástěnka. Pravidelně je ve škole odebírán a při výuce využíván časopis Matematika, fyzika, informatika.

V úvodu hodin byli žáci seznámeni s jejich cílem a obsahem. Z důvodu návaznosti a zopakování dříve probraného učiva věnovali vyučující začátek hodin upevňování žákovských znalostí a dovedností. Jednalo se o vyhledávání souborů v různých adresářích a vyhledávání informací v internetové síti. Každý z žáků pracoval většinou samostatně svým tempem, často za současných konzultací s vyučujícím. Individuální přístup vyučujících k žákům byl aplikován ve značné míře, a to trpělivou srozumitelnou formou, někdy však vyučující podával na základě zpětné vazby obecný vysvětlující komentář ke zjištěným neznalostem pro všechny žáky.

V průběhu výkladu nové látky učitel často aktivně zapojoval žáky zadáváním různých problémových úkolů, ty je řešili a činili ze svého praktického poznávání obecné závěry. Jednalo se především o vyhledávání a využití různých funkcí v textovém editoru, pokusy o komunikaci žáků navzájem i s vyučujícím prostřednictvím e-mailu, popř. vyhledávání určitých informací prostřednictvím internetové sítě. Hodiny měly ryze činnostní charakter, většinou byly pestré a pro žáky zajímavé. Hodina vedená vyučujícím bez jakékoliv praxe při výuce informatiky byla však příliš jednotvárná, neboť prakticky celou dobu žáci pracovali s výukovými programy přírodovědných předmětů.

Motivačními prvky při výuce informatiky je její často zdůrazňované využití prakticky ve všech oblastech lidského konání. Práce v internetové síti ukazuje žákům rozsáhlé možnosti získávání a přenosu informací, které mohou využívat i v době svého volna po domluvě s vyučujícím. Propojením výpočetní techniky s ostatními předměty při práci ve výukových programech si žáci uvědomují nutnost získávání dalších znalostí a dovedností v této oblasti.

Motivačním prvkem pro další vzdělávání je i plánovaná komunikace se zahraniční školou prostřednictvím e-mailu. Průběžné hodnocení znalostí a dovedností žáků provádějí vyučující v průběhu hodin na základě fungující zpětné vazby popř. kontrolou splnění zadaných samostatných praktických úkolů.

Komunikace a vzájemná spolupráce vyučujících a žáků spojená s přirozenou autoritou učitelů je vedena v přátelské pracovní atmosféře, která iniciuje žáky k aktivnímu pozitivnímu přístupu k výuce.

Žáci prokázali průměrné, při práci v lokální a internetové síti až nadprůměrné znalosti a dovednosti s přihlédnutím k jejich věkové kategorii. V hodinách byla pozorována jejich samostatnost při práci, kreativní vyhledávání alternativních postupů a cest k dosažení stanoveného cíle a samostatné odvozování a zjišťování dalších možností využití různých funkcí programů, k čemuž měli dostatečný časový prostor.

Oblast plánování a přípravy výuky je inspekci hodnocena velmi dobře, podmínky pro výuku hodnotí inspekce jako dobré, organizaci, formy a metody výuky velmi dobře, motivaci a hodnocení velmi dobře, komunikaci a interakci jako dobré a výsledky výuky jsou inspekci hodnoceny velmi dobře.

Úroveň výuky je inspekci hodnocena jako velmi dobrá.

Přírodopis

Výuka přírodopisu odpovídá v časové dotaci učebnímu plánu včetně členění učiva do jednotlivých ročníků.

Předmětu vyučují tři pedagogicky a odborně způsobilí vyučující, z nichž byla sledována výuka pouze jedné učitelky z důvodu pracovní neschopnosti obou zbývajících. Výuka přírodopisu za nepřítomné učitelky byla suplována bez odborné způsobilosti.

V případě začínajících pedagogů školy nebylo zjištěno v postačující míře jejich podpůrné metodické vedení.

Výuka probíhá v běžných kmenových třídách, jež nejsou většinou speciálně vybaveny pro výuku jednotlivých předmětů. Didaktickou techniku vyučující nemá k dispozici a musí ji do výuky donášet.

Žáci disponují kvalitními řadami schválených učebnic a pro další získávání informací mají možnost využít internetu.

Kabinet přírodopisu je mimořádně kvalitně vybaven staršími trojrozměrnými pomůckami, postačujícím způsobem odbornou literaturou pro vyučující, ukázky k videoprojekci si vyučující doplňují z vlastních zdrojů.

Psychohygienické podmínky žáků ve vyučování jsou na dobré úrovni.

Výuka je koncipována ryze frontálně, s občasným zařazením samostatné práce, individuálním zkoušením, ústním i písemným hromadným opakováním formou řízeného rozhovoru, prací s přírodninami a vcelku funkčními zápisy do sešitů.

Ve strukturaci výuky i v časovém rozvržení jednotlivých činností docházelo k běžným začátečnickým chybám - nevychází čas na fixaci poznatků, žáci mnohdy pouze pasivně přijímají výklad učitele, záznamy do sešitů nejsou jimi spoluvytvářeny, není dostatečně dbáno na zásadu názornosti a postupnosti kroků v učivu.

Na druhé straně vyučující poskytovala dosti příležitosti k získávání podkladů pro přiměřenou klasifikaci a směřovala děti k soutěživosti a účasti v soutěžích, které jsou celkově silnou stránkou školy. V této oblasti byla zaznamenána motivace žáků.

Málo prostoru je věnováno zjišťování aplikačních dovedností žáků, procvičování učiva a individualizaci i diferenciaci výkonu.

V oblasti interakce a komunikace je nutno větší důraz klást na kvalitní projev učitele a ten vyžadovat i od žáků. V hodinách nebylo pozorováno závěrečné hodnocení práce žáků a velmi málo se objevovalo průběžné hodnocení.

Vztah vyučující k žákům je bezprostřední, partnerský, přiměřeně náročný a vytváří prostor pro atmosféru vzájemné důvěry i spolupráce.

Žáci většinou projevovali zájem o předmět a pokud dostávali prostor k vyjádření, byly jejich znalosti na dobré úrovni, přiměřené nárokům vyučující.

Celkově hodnotíme sledované hodiny jako dobré.

Výchovné předměty a předměty s praktickým zaměřením na prvním i druhém stupni

Hudební výchova

Výuka hudební výchovy odpovídá členěním, dotací hodin v učebním plánu školy i výběrem témat vzdělávacímu programu školy.

Hudební výchovu na prvním stupni učí vyučující se způsobilostí pro daný stupeň, na druhém stupni učí dvě vyučující, jedna s odbornou způsobilostí a jedna bez odborné způsobilosti.

Kromě povinné hudební výchovy je ve škole vyučován nepovinný předmět sborový zpěv pro žáky 4. - 9. ročníku. Byly sledovány vyučovací hodiny u žáků nižších i vyšších ročníků, z toho jedna u praktikující studentky 3. ročníku pedagogické fakulty.

Ve škole není odborná učebna hudební výchovy, vyučování probíhá většinou v kmenových třídách či specializované učebně, která je vybavena pianinem, kvalitním reprodukcčním zařízením a Orffovým instrumentárem. Ostatní pomůcky k výuce jsou uloženy ve skříních, samostatný kabinet pro hudební výchovu není zřízen. Škola je vybavena staršími učebnicemi pro hudební výchovu a novějšími zpěvníky, dále vyučující využívají notové materiály a pracovní listy. Postupně se začíná vybavovat podle ekonomických možností i novými učebnicemi v kompletních řadách.

Psychohygienické zásady ve výuce byly v hodinách dodrženy, učitelky dbaly na větrání, změnu forem práce i relaxaci, která vzhledem ke koncovému zařazení těchto hodin do rozvrhu byla velmi žádoucí.

Výuka je organizována v souladu se současným pojetím předmětu se zaměřením na kultivaci žáka, rozvoj reprodukcčních schopností, dovedností i porozumění a orientaci v základních hudebních žánrech i epochách. Hudební aktivity žáků byly vhodně a v dostatečné míře zařazeny, využívány byly soutěže, hudební hádanky, práce ve skupinách i poslech se zadanými úkoly.

Prožitkový i činnostní charakter předmětu byl patrný, žáci měli velmi dobré intonační, rytmické i pracovní návyky. Nebyla opomenuta ani teoretická část, hodiny byly vyvážené. Spolupráce žáků s vyučujícími byla aktivní, i mutující a neklidní chlapci byli vhodně zařazeni do výuky a citlivě usměrňováni. Ke zpěvu byl využit (kromě jedné výjimky) vždy hudební doprovod na klavír a rytmické nástroje, k poslechu kvalitní nahrávky prostřednictvím reprodukcční techniky.

Hodnocení v hodinách nenásilně prolínalo s ohledem na možnosti a předpoklady žáků. Aktuálně byl zařazen vzhledem k Pražskému jaru poslech části Smetanovy symfonické básně Vltava s rozbořem.

Komunikace žáků v hodinách byla obousměrná a přirozená. Jednoznačně lze konstatovat velmi dobré výsledky práce žáků v hudební výchově, které jsou vykazovány i přes nepříliš dobré materiálně technické zázemí.

Výuka hudební výchovy je hodnocena jako velmi dobrá.

Občanská výchova

Byly navštíveny hodiny občanské výchovy v 6., 7. a 9. ročníku. Hodinová dotace tohoto předmětu odpovídá schválenému učebnímu plánu. Členění učiva je v souladu se vzdělávacím programem Základní škola.

Kontinuita učiva s prvním stupněm je zajištěna tím, že se při probírání tematických celků prohlubují dosavadní vědomosti a dovednosti žáků ze společensko - vědní oblasti. Tento předmět je vyučován ve škole jako povinný a učivo tohoto předmětu není již v nabídce volitelných či nepovinných předmětů. Stanovené výukové cíle odpovídají jak standardu

vzdělávání, tak aktuálnímu složení třídy. Příprava vyučujících na výuku byla v souladu s tematickými plány, učebními osnovami, velmi mírné časové zpoždění bylo zaznamenáno ve třídě VII. B. Plánované cíle výuky byly v naprostém souladu se zásadou soustavnosti a trvalosti i se spojením teorie s praxí při řešení úkolů z oblasti konkrétních životních situací.

Občanskou výchovu ve škole učí celkem 10 vyučujících, z nichž pouze jeden (dvě hodiny týdně) je odborně způsobilý k výuce tohoto předmětu. Tento dílčí nedostatek se částečně odrazil na kvalitě výuky, nekvalifikovaní vyučující měli problémy s usměrňováním kázně žáků či volbou vhodných didaktických postupů a forem. Byly sledovány hodiny u tří vyučujících.

Výuka občanské výchovy probíhala v kmenových třídách, kde byl dostatečný prostor, vhodný školní nábytek, dostatek světla, zajištěno větrání při výuce, umyvadlo s tekoucí vodou. Psychohygienické zásady jsou většinou dodržovány.

Mezi učební pomůcky, které byly využity při výuce, patřily grafické materiály, slovníky, videozáznamy. Dále mají vyučující i žáci k dispozici příručky, pracovní texty a čítanky, periodický tisk, videokazety, vlastní nahrávky.

Všechny materiály jsou kdykoliv žákům k dispozici a jsou využívány, jakož i didaktická technika. Učební prostředí pro výuku je podnětné a estetické. Sociodemografické podmínky neměly výrazný vliv na výuku.

Učitelé ve dvou hodinách používali pokyny srozumitelné a přiměřené věku, možnostem žáků i specifickým podmínkám třídy. Daných cílů výuky (fáze lidského života a právní řád) bylo dosaženo, i když v jedné třídě s menší efektivitou kvůli nekázní žáků. Z vyučovacích metod byly aplikovány metody opakovací, aplikační, expoziční (při výkladu nového učiva) a relaxační techniky, učení soutěží, hrou.

Při výuce byl vytvořen jak prostor pro samostatnou práci, tak pro skupinovou práci i samostatné aktivní učení. Vyučující dal žákům příležitost vyjádřit vlastní názory. Žáci měli možnost při řešení jednotlivých úkolů pracovat individuálním tempem a organizace hodin rozložením do etap odpovídala psychohygienickým požadavkům.

V několika hodinách bylo maximálně efektivně využito pracovního času a učivo bylo jednak interpretováno věcně správně, jednak bylo v souladu s životní praxí.

Vyučujícími byly uváděny příklady z praxe, zejména při výkladu nového učiva. Ve dvou hodinách bylo využito vstupních motivačních metod i znalostí z jiných předmětů (biologie, dějepis), a tak posíleny mezipředmětové vztahy.

Prověřování dosavadních znalostí žáků probíhalo při frontálním opakování učiva o výkonné a zákonodárné moci, které bylo zaměřeno na pochopení vztahů a souvislostí. Frontální zkoušení v jedné třídě prověřovalo znalosti již probraného učiva. Vyučující radili a pomáhali žákům, vysvětlovali a objasňovali vztahy pomocí nákresů na tabuli. Byla respektována zásada přiměřenosti a žáci byli chváleni za dobrý výkon. V úvodní části hodin probíhala analýza chyb z písemných kontrolních testů z minulé hodiny, žáci byli adekvátně klasifikováni.

Dohodnutá pravidla jednání a chování byla dodržována během výuky občanské výchovy pouze v jedné třídě, i když ve dvou třídách byla respektována osobnost žáků. Ve dvou třídách byly rozvíjeny komunikativní schopnosti žáků, v jedné třídě byly narušeny pozitivní vztahy mezi žákem a učitelem, neboť žáci neakceptovali práci vyučujícího, a tak docházelo k nežádoucímu chování žáků.

Vyučující občanské výchovy IX.B nemá odbornou ani pedagogickou způsobilost pro II. stupeň ZŠ i příslušný předmět. Z hlediska forem a metod výuky byla hodina v IX.B na sotva postačující úrovni, téma Listiny základních práv a svobod bylo rozmělněno improvizovaným monologem vyučujícího. Nedostatečně bylo využito úvodní aktualizace formou referátu, vcelku dobře se zdařilo opakování tématu výchova člověka k demokracii.

Žáci nedostali žádný prostor pro samostatné činnosti, pomíjeno bylo respektování didaktických zásad, efektivita výuky byla velmi problematická - nebyl poskytnut prostor pro diskusi a poznávání názorů.

Interakce a komunikace byla redukována na jednoslovnost a převahu chaotického projevu vyučujícího, snaha motivovat i průběžně hodnotit žáky nebyla zakončována.

Jazykový projev vyučujícího je nespisovný, učitel proto také neopravuje žákovské projevy a nerozvíjí u dětí komunikativní dovednosti.

Oblast plánování a přípravy výuky je hodnocena jako dobrá, neboť jsou dodržovány a naplňovány cíle učebních osnov. Menším nedostatkem je mírné zpoždění výuky vzhledem k tematickým plánům v jedné třídě. Podmínky výuky jsou hodnoceny v jedné třídě jako velmi dobré, ve dvou jako dobré. Oblast organizace, formy a metody výuky jsou hodnoceny v jedné třídě jako vynikající, v jedné jako dobré, v jedné jako ještě vyhovující, poněvadž nebylo zcela dosaženo cílů výuky vzhledem k nízkému stupni uvědomělé kázně žáků.

Oblast motivace a hodnocení byla opět rozdílná v obou třídách, v jedné jako velmi dobrá, v dalších dobrá a ještě vyhovující. Oblast interakce a komunikace byla opět hodnocena rozdílně, jednou jako vynikající, dvakrát jako dobrá.

Výuka občanské výchovy je celkově hodnocena jako dobrá.

Praktické činnosti

Praktické činnosti ve škole jsou realizovány v souladu se vzdělávacím programem, časové dotace hodin korespondují se standardy pro základní školy (1. - 5. ročník, 7. - 9. ročník jedna hodina týdně, 6. ročník 2 hodiny týdně). V jednotlivých ročnících jsou z 15 tematických celků zařazeny podle podmínek školy tyto tematické celky: práce s drobným materiálem, práce s papírem a kartonem, práce s modelovací hmotou, práce s textilem, práce montážní a demontážní, lidové zvyky, tradice a řemesla, pěstitelské práce (1. - 5. ročník), práce s počítačem (informatika v 6. ročníku), práce s technickými materiály (chlapci 6., 8., 9. ročníku), pěstitelství (dívkyně 6. ročníku, chlapci 7. ročníku), příprava pokrmů, šití a péče o dítě (dívkyně 7. - 9. ročníku).

Předmět je od 5. ročníku vyučován ve skupinách (kromě V. C).

V průběhu inspekce byly sledovány hodiny u tří vyučujících, z toho hodina tematického celku práce s počítačem je hodnocena u předmětu informatika.

Hodina praktických činností v 2. ročníku byla nazvána Kouzlení s papírem. Tematicky navazovala na učivo prvouky, kde se žáci učili o druzích povolání. Po vynikající motivaci učitelka v průběhu vyprávění o tom, jak chlapec přemýšlí o svém budoucím povolání, postupně skládala z papíru řadu věcí, které se při určitých povoláních užívají, následovala práce žáků pod přímým vedením učitelky. Výrobky byly zdařilé. Hodina byla zakončena hrou Na řemesla. Po celou dobu byla sledována aktivita žáků, maximální využití vyučovacího času a vysoká efektivita práce.

Sledované hodiny praktických činností v pátém ročníku byly zaměřeny na práci se dřevem.

Třída je rozdělena na dvě skupiny (chlapci, děvčata), každá z nich absoluuje dvouhodinový blok tohoto předmětu jedenkrát za čtrnáct dní. Tematický plán vyučujícího je vhodně sestaven a vybírá z širší nabídky obsahu učiva tematické celky a činnosti v nich zařazené podle podmínek a možností školy. Stanovený cíl sledovaného dvouhodinového bloku byl v souladu s učební osnovou tohoto předmětu a se stávajícími schopnostmi a dovednostmi žáků dané věkové kategorie. Příprava vyučujícího po stránce promyšlenosti obou hodin, jejich organizace a materiálního zabezpečení byla dobrá.

Na základě kontroly tematických plánů ve vyšších ročnících lze vyloučit duplicitu učiva. Vyučující tohoto předmětu je odborně a pedagogicky způsobilý pro výuku tohoto předmětu, což pozitivně ovlivňuje její kvalitu. Výuka probíhala v dílnách a částečně ve třídě.

Dílny se skládají ze dvou místností, v menší z nich je 5 pracovních stolů, ve větší 15 pracovních stolů s upevněnými svěráky. Základní nářadí je v dostatečném množství a není umístěno u pracovních stolů, nýbrž uloženo společně ve skříních. Na stěnách jsou kromě tabule umístěna velkoplošná schémata s vyobrazeným nářadím a různými technologickými postupy. Místnost je obtížně větratelná. Žáci zde mají k dispozici pracovní pláště.

V úvodu dvouhodinového bloku, který probíhal ve třídě, dostali žáci jasné srozumitelné pokyny o průběhu výuky. Byly seznámeni s cílem hodiny a vyučující jim po zodpovězení dotazů týkajících se samotné organizace výuky rozdál materiál (březové dřevo). Potom se žáci přesunuli do druhé budovy, kde se nacházejí dílny. Vyučující jim znovu zopakoval cíl jejich praktické činnosti, rozdál nářadí a další nezbytné pomůcky a ukázal jim pracovní postup s důrazným upozorněním na bezpečnost práce. Poté žáci začali samostatně pracovat, vyučující je obcházel a teoretickými radami a ukázkami správného provádění jejich praktické činnosti jim pomáhal splnit zadaný úkol. Žáci pracovali individuálním tempem, na práci byl určen dostatečný časový prostor.

Další část pracovního bloku probíhala ve třídě, kam se všichni společně po důkladném úklidu svých pracovních míst v dílnách přesunuli. Na volný papír si žáci zpracovávali výtvarnou předlohu pro její pozdější přenesení na opracované dřevo. Hodina byla vedena tvořivým způsobem, žáky zvolená témata vyjadřovala jejich představy a zájmy. Vyučující v této fázi hodiny pracoval se žáky individuálně, předkládal svoje názory na výtvarné pojetí jejich úkolu, avšak respektoval jejich vlastní představy. V této části hodiny se určená skupina žáků s velkým zájmem věnovala společné práci na prostorové kompozici části krajiny.

Motivační charakter měla již samotná výzdoba dílen, dále pochvala vyučujícího, povzbuzení a upozornění ostatních žáků na originální řešení některých z nich. Žáci mají možnost odnést si svoje výrobky domů a použít je jako dárek pro druhé, jejich nejlepší výrobky jsou součástí výzdoby tříd a chodeb ve škole. Dobré motivační schopnosti vyučujícího se odrazily v zájmu žáků a jejich nadšenému tvůrčímu přístupu k zadaným úkolům. Vyučující má pro závěrečné hodnocení žáků dostatek podkladů, které se týkají nejen samotných žákovských prací, ale i jejich aktivního přístupu k výuce, originality prací, organizace a plánování jejich práce, čistoty a pořádku na pracovních místech ap.

Komunikace vyučujícího se žáky byla přátelská, nenásilná a podnětná. Diskuse probíhající nad jednotlivými pracemi přesto umožňovaly žákům jejich neomezený tvořivý přístup ke své vlastní činnosti, využití jejich fantazie a praktických nápadů.

U žáků jsou v takto vedených hodinách formovány tvořivé schopnosti a dovednosti a vytváří se zodpovědný vztah ke své vlastní činnosti. Žáci se učí si svoje činnosti v rámci zadaných úkolů samostatně plánovat, organizovat a při jejich provádění uplatňovat seberealizaci. Předvedené žákovské výrobky vyrobené v rámci tohoto předmětu byly zhotoveny z různých materiálů a v některých případech měly charakter připomenutí si lidových zvyků a tradic.

Plánování a přípravu výuky hodnotí inspekce velmi dobře, podmínky výuky jako dobré, organizace, formy a metody výuky jsou hodnoceny velmi dobře, motivace a hodnocení hodnotí inspekce velmi dobře, interakce a komunikace jsou hodnoceny velmi dobře a výsledky výuky hodnotí inspekce velmi dobře.

Úroveň výuky tohoto předmětu hodnotí inspekce velmi dobře.

Tělesná výchova

Tělesná výchova je zařazena v týdenní dvouhodinové dotaci. Výuka 1. - 4. ročníku je

koedukovaná, od 5. ročníku jsou vyučováni chlapci a dívky odděleně ve skupinách. Kromě povinné formy tělesné výchovy, která je organizována buď dvakrát týdně po jedné hodině (I.B, II.ABC, III.AB, V.C, VII.ABC), nebo jednou týdně dvouhodina (I.AC, IV.AB, V.AB, VI.ABC, VIII.AB, IX.AB) mají chlapci možnost navštěvovat nepovinný předmět sportovní aktivity - jsou zřízena 4 oddělení pro chlapce 2. až 9. ročníku. V rámci povinně volitelných předmětů žáků 7. až 9. ročníku si dívky i chlapci mohou zvolit předmět sportovní aktivity.

Zdravotní tělesná výchova se ve škole nevyučuje. Součástí výuky tělesné výchovy jsou lyžařské výcvikové zájezdy a kurzy. Plavecká výuka je organizována pro žáky 2. a 3. tříd Plaveckou školou Hradec Králové. Z kontroly záznamů v třídních knihách vyplývá, že v zimním období je pravidelně zařazován i výcvik bruslení.

Tematické plány tělesné výchovy jsou zaměřeny na činnosti, pro které má škola podmínky. Učební plán je v těchto celcích plněn.

Tělesná výchova se provozuje v malé tělocvičně a hřišti školy pro míčové hry, dále jsou pravidelně pronajímány tělocvičny TJ Jiskra Nový Bydžov a Sokol Nový Bydžov. Pro výuku atletiky nemá škola odpovídající zázemí, hřiště u sokolovny je neudržované a další využívané terény, především běžecké, jsou značně nerovné. Na soutěže je příležitostně pronajímán stadion Střední odborné školy zemědělské. Vybavení sportovním náradím a náčiním je standardní, i když pouze základní. Chybí např. Reuter můstek. Škola dosahuje velmi dobrých výsledků v činnostech, pro které má podmínky (softbal, hokejbal, florbal, basketbal, sálová kopaná atd.).

Tělesnou výchovu na prvním stupni vyučují učitelé s odbornou a pedagogickou způsobilostí, v 5. ročníku a na druhém stupni vyučuje pět vyučujících, z toho dvě učitelky s odbornou a pedagogickou způsobilostí a ostatní vyučující bez odborné způsobilosti. Úroveň výuky předmětu není touto skutečností dotčena, neboť vyučující mají dlouhodobé zkušenosti s aktivním provozováním i organizováním tělovýchovy a sportu.

Zařazení hodin tělesné výchovy do rozvrhu je rozloženo v průběhu celého dne. Vzhledem k přecházení některých tříd do tělovýchovných objektů mimo prostory školy je zařazení dvouhodin nutné, i když z hlediska efektivity výuky a psychohygieny žáků nepříliš vhodné.

Byla sledována výuka v tělocvičně školy, na hřišti u sokolovny a v terénu u hřbitova (celkem 5 hodin). V tělocvičně jsou podmínky k výuce standardní, v dalších případech ještě vyhovující. U školní tělocvičny chybí sprchy, malá šatna slouží zároveň jako nářaďovna. Žáci prvního stupně některých tříd se na tělesnou výchovu převlékají ve třídách.

Organizace v hodinách byla ve všech případech velmi dobrá, bylo dbáno na posloupnost cvičení a návaznost metodických řad a postupů. Zatížení žáků bylo přiměřené věku a jejich individuálním zvláštnostem. Netradiční formy práce, vysoká efektivita cvičení a motivace žáků byla zaznamenána v hodinách tělesné výchovy na prvním stupni. V hodině tělesné výchovy první třídy byly přítomny dvě učitelky (dvojí pedagogické vedení). U sprintů chlapců (VII.C) však byly zaznamenány technické chyby žáků při nízkých startech i v technice běhu, které nebyly důsledně opravovány. Starty nebyly prováděny ze startovních bloků, škvárová dráha byla prašná, neupravená, s četnými nerovnostmi. Běh na 1 500m (VIII.AB) byl situován na okruh u hřbitova, v dvouhodině tělesné výchovy byla téměř polovina času věnována přesunu na stanoviště. Ostatní části hodiny byly standardní s dodržením psychohygienických pravidel i didaktických zásad. Překážkou měřeného výkonu byl silný vítr a velmi nerovný terén.

Hodnocení žáků bylo přiměřené, využíváno bylo povzbuzování i pochvala. Žáci byli motivováni k podání co nejlepšího výkonu.

Komunikace a spolupráce vyučujících s žáky byla oboustranná, spontánní, založená na důvěře.

Pořadovost a sportovní návyky včetně dodržování pravidel při hře i spontánních aktivitách byly na velmi dobré úrovni.

Celkové hodnocení výuky tělesné výchovy je na dobré úrovni, na prvním stupni na velmi dobré úrovni.

Výtvarná výchova

Zařazení počtu hodin výtvarné výchovy do rozvrhu odpovídá vzdělávacímu programu. Dvě hodiny týdně se vyučují ve 4., 5., 8. a 9. ročníku, v ostatních ročnících je týdenní dotace jednododinová. Tematické plány školy zahrnují doporučené okruhy vzdělávacího programu i výtvarné prostředky a materiály.

V 1. - 4. ročníku vyučují výtvarnou výchovu učitelé s odbornou způsobilostí pro tento stupeň, v 5. - 9. ročníku jedna vyučující s odbornou a jeden učitel bez odborné způsobilosti pro tento předmět.

Materiální a prostorové podmínky pro výtvarnou výchovu nejsou optimální, původní velká odborná učebna hudební a výtvarné výchovy s kabinetem byla v minulosti z provozních důvodů upravena k jiným účelům (nejprve pro školní družinu a klub, v současnosti pro učebnu informatiky a kmenovou učebnu).

Výuka probíhá ve třídách, kabinet s minimálním vybavením je stísněn v bývalém prostoru pro uklízečku. Vybavení umožňuje kresbu, malbu a přípravné grafické techniky.

Psychohygienické podmínky vzhledem k absenci speciálního vybavení žákovským nábytkem pro výtvarnou výchovu, skladových prostor a dvojumyvadel jsou pouze vyhovující.

Celá budova školy však skýtá velké množství výstavních možností pro prezentaci výtvarných prací žáků. Prostředí školy je estetické, je řešeno globálně s využitím výtvarných prací žáků i výtvarníků. Výtvarně je řešen i školní informační systém.

Na základě kontroly zápisů probíraného učiva v třídních knihách, vyhodnocení výtvarných prací žáků i hospitační činnosti lze konstatovat, že doporučený obsah učiva výtvarné výchovy je naplňován výběrem tematických okruhů, které umožňují podmínky školy. Akcentována je složka činnosti a objevitelská. Žáci mají možnost samostatně tvořit, je podporována především na prvním stupni kreativita i spontánnost. Pracovní návyky žáků jsou velmi dobré. Žákům se daří práce dekorativní i výtvarné vyjádření skutečnosti. Oblíbená u žáků vyšších ročníků a vyučujících je především kresba.

Motivace a hodnocení ve výtvarné výchově ve třídách, které mají týdenní jednododinovou dotaci, jsou z časových důvodů velmi obtížné. Ve sledovaných hodinách se motivace objevovala jen sporadicky, využíváno je však pozitivní hodnocení a pochvala, do hodnocení jsou zapojováni i žáci. Vyučující s odbornou způsobilostí, která vyučuje i na ZUŠ, má vysoké nároky na žáky.

Komunikace v hodinách byla přirozená a obousměrná. Hodiny probíhaly v klidné pracovní atmosféře. Poněkud diskutabilní je výrazná korekce žákovských prací učitelkou.

Ve výtvarných soutěžích dosahují žáci školy výborných výsledků.

I přes nepříliš dobré materiálně technické a prostorové podmínky je výuka výtvarné výchovy hodnocena jako velmi dobrá.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Výroční zpráva

Výroční zpráva o činnosti školy má vysokou grafickou úroveň a je strukturována v souladu s §17e odst. 2 zákona č. 139/95 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství. Má vypovídající hodnotu a její závěry mohou posloužit při dalším plánování.

Součástí výroční zprávy je i zpráva o hospodaření za rok 1998.

Tento dokument lze hodnotit jako vynikající.

Péče o další vzdělávání a růst pedagogických pracovníků

Z finančních a organizačních důvodů je další vzdělávání učitelů vedením školy určitým způsobem regulováno. Jedním z hlavních kritérií podpory v dalším vzdělávání pedagogů ze strany vedení školy je zájem organizace. V současné době se jedná o studium anglického jazyka u jedné vyučující, která je však vázána v souvislosti s částečnými úlevami svých pracovních povinností během studia dalším nejméně pětiletým působením ve škole.

Ve sborovně jsou zveřejňovány různé nabídky vzdělávacích aktivit, učitel si však vhodnou akci pro své sebevzdělávání může vyhledat sám z jiných zdrojů než z této nabídky. Každý učitel se může zúčastnit během pololetí školního roku tří vzdělávacích akcí dle vlastního výběru, které hradí plně organizace s přihlédnutím k ekonomické situaci školy po schválení ředitelem školy.

Další vzdělávání pedagogů není direktivně nařizováno, avšak k aktivitám směřujícím tímto směrem je přihlédnuto v souvislosti se stanovováním osobního ohodnocení učitelů. Přehled dalšího vzdělávání učitelů je ve škole prokazatelným způsobem registrován. Inspekci předložený seznam akcí, kterých se zúčastnili učitelé školy ve školním roce 1998/99, prokázal rovnoměrnou účast různých vyučujících a s tím související rovnoměrné rozložení tematického zaměření jednotlivých vzdělávacích akcí.

Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků hodnotí inspekce jako velmi dobré.

Hodnocení výchovného poradenství

Výchovné poradenství je ve škole pojato netradičně, ale promyšleně a funkčně. Na jeho realizaci se podílí několik určených pracovníků. Celou oblast výchovného poradenství garantuje ředitel školy. Úkoly jsou rozděleny následovně:

1. Specifické vývojové poruchy učení, poruchy chování, problémoví žáci - v kompetenci výchovné poradkyně.
2. Sociální oblast (záškoláctví, rodinné problémy) - v kompetenci zástupkyně ředitele školy.
3. Volba povolání - v kompetenci výchovné poradkyně.

K systému výchovného poradenství školy dále patří školní psycholog a sociální kurátor z Okresního úřadu Hradec Králové, se kterým škola úzce spolupracuje. Učitelé se v případě potřeby obracejí na jednotlivé pracovníky dle jejich pravomocí.

Funkci výchovné poradkyně zastává již řadu let zkušená učitelka s absolvovaným specializačním studiem výchovného poradenství. Úvazek má snížen v souladu s nařízením vlády č. 68/1997 Sb., kterým se stanoví míra vyučovací povinnosti učitelů. Úřední hodiny jsou určeny.

Výchovná poradkyně vede kartotéku se 105 problémovými žáky. Jestliže se u žáka objeví

jakýkoliv výchovný či vzdělávací problém, kontaktují třídní učitelé výchovnou poradkyni. Je vyvoláno jednání, kterého se účastní v případě potřeby i rodiče, a následuje vyšetření u školního psychologa. O funkčnosti tohoto systému svědčí skutečnost, že z 586 žáků školy je školním psychologem vyšetřeno 100 žáků. Vyšetření jsou prováděna pouze se souhlasem a za účasti rodičů. Objeví-li se závažný problém, je neodkladně projednán s ředitelem školy. Je-li podezření na vývojovou poruchu, obrací se škola s žádostí o vyšetření na Pedagogicko-psychologickou poradnu Hradec Králové (dále jen PPP). Integrovaných žáků je z celkového počtu vyšetřených žáků pouze 12, všichni mají z PPP Hradec Králové diagnostikované specifické vývojové poruchy učení. Nápravu provádějí 3 proškolené dyslektické asistentky, hodiny reedukační péče mají zahrnutý do úvazku.

Kromě PPP škola spolupracuje se soukromým poradenským zařízením ACHAT a Speciálně pedagogickým centrem pro žáky s vadami řeči v Choustníkově Hradišti.

V letošním školním roce vychází 62 žáků z 9. ročníku a 1 žák z 8. ročníku. Výchovná poradkyně pořádá pro rodiče vycházejících žáků akce zaměřené k volbě povolání, k nimž zve zástupce středních škol a středních odborných učilišť z Nového Bydžova a okolí. Pokud se žák nedovede sám o volbě povolání rozhodnout, má možnost zpracovat dotazník s názvem Profil zájmu žáka, případně vypracovat u školního psychologa test profi-orientace, s jehož výsledky pak školní psycholog a výchovná poradkyně seznamují rodiče.

Výchovná poradkyně je zároveň protidrogovou koordinátorkou, účastní se různých akcí s danou problematikou. Škola se účastní akce s názvem Vzlétí s námi k opravdovým krásám, kterou pořádá Okresní úřad Hradec Králové a jehož součástí jsou individuální besedy se žáky 7. - 9. ročníku. Ve spolupráci ředitele školy a výchovné poradkyně vznikl kvalitní plán protidrogových opatření.

Aktuální informace z oblasti výchovného poradenství jsou vyvěšovány na nástěnce v budově školy.

Úroveň výchovného poradenství ve škole je hodnocena jako vynikající.

Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost

Učební plán školy je doplňován dalšími aktivitami, které jsou zařazovány příležitostně.

Problematika **sexuální výchovy** je příležitostně zařazována do hodin vychovatelkami školní družiny při zastupování vyučujících. Jednou týdně je zařazován nepovinný předmět **dopravní výchova**, který probíhá vždy po jednotlivých ročnících. Jednou měsíčně v rámci **protidrogové prevence** je organizována akce výchovnou poradkyní, například akce Tymyján, projekt Vzlétí s námi k opravdovým krásám a další interaktivní besedy. Konala se i třídní výuková akce Motýl pro vybraných 24 žáků 7. - 9. tříd na chatě v horské lokalitě, kde se žáci zabývali problematikou drogové závislosti, alkoholismu a zdravé výživy.

Výuka cizích jazyků nad rámec povinných a volitelných předmětů je doplňována placenými jazykovými kurzy v rámci hospodářské činnosti školy. Jsou pořádány pro předškolní děti, žáky 1. i 2. stupně ZŠ, mládež ze středních škol i dospělé v anglickém a německém jazyce v rozsahu 2 hodiny týdně. Rovněž jsou pořádány **kurzy výpočetní techniky**.

Ve škole úspěšně pracuje i **kulturní klub**, jehož členové se účastní divadelních představení a koncertů v řadě míst naší republiky (Hradec Králové, Praha, Kolín).

Kromě toho řada učitelů školy zajišťuje pro žáky jako doplněk vzdělávacího programu přednášky, besedy, exkurze, jednodenní lyžařské výlety i vícedenní lyžařské zájezdy.

Žáci školy se pravidelně úspěšně účastní olympiád a sportovních soutěží.

Byla uspořádána víkendová akce pro veřejnost Otevřená škola s prezentací dvou vyučovacích

hodin v každé třídě spojená se sportovními a kulturními aktivitami. Akce měla vysokou návštěvnost rodičů a přátel školy.

Další aktivity školy jsou nadstandardní a vhodně doplňují výchovně vzdělávací program. Inspekce je hodnotí jako vynikající.

Výsledky ankety pro rodiče žáků školy

V rámci inspekce byla zadána rodičovská anketa. Ze 130 dotazníků se vrátilo vyplněných 106, což je 81,4 %.

Rodiče pozitivně hodnotí školu za velmi dobrou spolupráci s rodiči, za snahu o vytváření pěkného prostředí, za mimoškolní kulturní i sportovní akce, za přístup žáků na internet, spolupráci se psychologem, uskutečnění akce Otevřená škola, za kvalitní výuku především informatiky. Vyhovuje jim oddělení žáků prvních tříd od ostatních do klidného prostředí druhé budovy školy. Jeden z rodičů hodnotí tuto školu jako nejlepší v okrese Hradec Králové.

Kriticky se rodiče vyjadřují k sortimentu potravin ve školním bufetu (mnoho sladkostí), nedostatku prostor pro výuku, k vybavení školy nábytkem, k vybavení tělocvičny a hřiště, malému počtu zájmových kroužků, nedostatku moderních pomůcek k výuce, nedostatku laboratorních pomůcek, používání ještě zastaralých a nevyhovujících učebnic k výuce (např. Fyzika 9. r.), nedostatek jazykových učebnic (2 žáci používají jednu učebnici anglického jazyka), nemožnosti jít o přestávkách ven na dvůr.

V několika případech se vyskytla žádost rodičů o doučování žáků a otevření školy dříve než v 7:40 hodin, aby děti nemusely čekat po příjezdu autobusu venku i v nepříznivém počasí. Vyučování anglického jazyka je celkově chváleno, kritizována je kvalita výuky ve vyšších ročnících. Opakovaně se objevovaly žádosti o spravedlivý přístup vyučujících a pomoc slabším žákům při výuce.

Další zjištění

- Při kontrole třídních výkazů bylo zjištěno neoprávněné opakování ročníku u žákyně, která na konci minulého školního roku úspěšně ukončila 1. ročník. Tím došlo k porušení § 10 odst. 8 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, kde je uvedeno: do vyššího ročníku postupuje žák, který při celkové klasifikaci na konci 2. pololetí dosáhl stupně prospěl.
- V rozhodnutí Školského úřadu Hradec Králové č.j. 1380/95-25-00, zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 19. června 1996 je uvedena kapacita základní školy 500 žáků, která je v letošním roce překročena o více než 10 %. Je třeba požádat o zvýšení kapacity, či situaci vyřešit jiným způsobem.
- Vnitřní řád vyhovuje provozu školy, je však normativní a neobsahuje práva zúčastněných.
- V bezprostřední blízkosti školy je nebezpečná křižovatka, kde došlo ke zranění žáka.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- **Inspekční podkladová dokumentace** (Dotazník pro ředitele školy před inspekcí, přehled o počtu ročníků a počtu žáků školy, seznam volitelných, nepovinných předmětů, přehled výuky předmětů z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti vyučujících, přehled zaměstnanců školy, učební plán školy podle tříd a přidělení předmětů, hospitační záznamy a analýzy hospitovaných hodin, anketa pro rodiče žáka základní školy).

- **Vnitřní dokumentace a materiály školy** (Vnitřní řád Základní školy, Klicperova ul., Nový Bydžov, Klasifikační řád Základní školy, Klicperova ul., Nový Bydžov, Rozvrhy hodin tříd a učitelů pro školní rok 1998/99, Tematické plány školy pro školní rok 1998/99, Klicperovy školní noviny č. 0 ze 17. dubna 1999, Přehled přednášek, besed a exkurzí pro žáky školy v roce 1998/99, čtvrtletní kontrolní práce žáků z českého jazyka a matematiky, protokoly z laboratorních prací z fyziky, chemie a přírodopisu, pracovní materiály z chemie a matematiky, sešity žáků, zápisy z předmětové komise přírodovědných předmětů, seznam ve školním roce 1998/99 uskutečněných vzdělávacích aktivit učitelů, výrobky žáků vzniklých při praktických činnostech, záznamy z rozhovoru s ředitelem školy, zástupci ředitele školy a pedagogy).
- **Povinná dokumentace škol a školských zařízení** podle § 38a zákona č. 29/1984 Sb. (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a § 45b zákona 76/1978 Sb., o školských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů (Výkaz o ZŠ podle stavu k 30. září 1998 ŠKOL (MŠMT) V3-01, Rozhodnutí Školského úřadu Hradec Králové o zařazení školy do sítě škol č.j. 1380/95-25-00, Informační výpis ŠÚ Hradec Králové ze seznamu předškolských, školských zařízení a škol ze dne 1. září 1998, záznamy z jednání pedagogických rad, vysvědčení, třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy žáků, kniha úrazů).
- **Záznamy z kontrol a revizí** (Revizní zpráva z odborné kontroly a revize v tělocvičně ZŠ, Klicperova ul. Nový Bydžov ze dne 30. června 1998, Protokoly z kontrol OHS Hradec Králové ze dne 22. ledna 1998, 26. ledna 1998, 11. ledna 1999).

ZÁVĚR

Základní škola Nový Bydžov, Klicperova je celkově hodnocena v oblasti kvality vzdělávání jako škola velmi dobrá.

Přestože materiální, především prostorové a personální podmínky nejsou pro výuku některých vyučovacích předmětů příznivé, jsou dosahovány ve výchovně vzdělávacím procesu velmi dobré výsledky. Vedení školy má zavedený optimální fungující systém v oblasti péče o další vzdělávání a odborný růst vyučujících, který podporuje vlastní aktivitu vyučujících a jejich uvědomění pro nezbytnost a kontinuitu vzdělávání.

Plánování a přípravě výuky je ze strany vedení školy i samotných učitelů věnována velká pozornost. Výuka informatiky, hodnocená velmi dobře, je zajištěna ve všech ročnících druhého stupně, což je v době jejího rozvoje a širokém využití velmi důležité. Inspekce kladně hodnotí možnosti využití internetu i v době mimo vyučování.

Psychohygienické podmínky jsou na přijatelné úrovni a za poslední léta se neustále zlepšují.

Sociodemografické podmínky ovlivňují kvalitu vzdělávání jen nepatrně, rozvrh školy vstřícně reaguje na potřeby dojíždějících žáků.

Organizace, formy a metody výuky používané na prvním stupni jsou ve většině případů velmi dobré, na druhém stupni dobré.

Menší pozornost je věnována vyučujícími druhého stupně úvodní i průběžné motivaci žáků. Hodnocení žáků je přiměřené, učitelé se řídí vnitřním klasifikačním řádem školy. Na prvním stupni a částečně i na druhém bylo zaznamenáno povzbuzování, pochvaly a další prvky pozitivní motivace žáků.

Interakce a komunikace je ve většině případů přirozená, u žáků i některých vyučujících byly zjištěny závady oproti spisovné výslovnosti. V dostatečné míře není podporován rozvoj kultivovaného ústního projevu.

Výsledky výuky nebyly ze strany inspekce sledovány žádnými testy, ale z průběhu vyučovacích hodin a na základě vyhodnocení písemných projevů žáků, včetně prověrek, laboratorních protokolů a dalších materiálů (kompletní srovnávací testy Kalibro pro žáky 5. ročníků a v oblasti cizích jazyků i 7. ročníků), inspekce konstatuje standardní vyučovací výsledky dle individuálních možností a předpokladů žáků. V okresních (ojediněle i celostátních - Lego Dacta) soutěžích vykazují nadaní žáci školy výborné výsledky.

Dodržování právních předpisů:

V průběhu inspekce bylo zjištěno porušení následujících právních norem:

- § 10 odst. 8 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, v platném znění, - žákyně, která na konci 2. pololetí minulého roku prospěla, opakuje neoprávněně první ročník.
- § 7 odst. 2 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, v platném znění, - dvojnásobné pedagogické vedení všech hodin tělesné výchovy prvních tříd při počtu žáků 22 - 23.

Zásadní pozitiva:

- vynikající úroveň výchovného poradenství,
- kvalitní výchovně vzdělávací proces v převážné většině tříd prvního stupně,
- velmi dobrá spolupráce s rodiči, otevření školy rodičům při akci Otevřená škola,
- velký rozsah mimoškolních kulturních i sportovních akcí v rámci prevence závadového chování žáků,
- možnost žáků pracovat na internetu,
- spolupráce školy s psychologem, péče o žáky s vývojovými poruchami učení,
- kvalitní kontinuální výuka informatiky ve všech ročnících druhého stupně,
- umístění žáků prvních tříd do vedlejší budovy do klidného rodinného prostředí,
- vysoká účast žáků v soutěžích a olympiádách včetně jejich velmi dobrých umístění,
- pozitivní vztahy mezi učiteli a žáky, dobrá pracovní atmosféra, důvěra, spolupráce a tolerance,
- kvalitní, podnětná výuka většiny vyučujících prvního stupně,
- propracovaný systém dalšího vzdělávání učitelů,
- trvalá péče o zlepšování prostorových podmínek, estetiku prostředí,
- velmi dobrá vybavenost jazykových kabinetů učebními pomůckami.

Zásadní negativa:

- nevhodná vybavenost školním nábytkem v některých třídách 1. stupně, nedodržování ergonomických zásad vzhledem k tělesným proporcím žáků,
- málo pozornosti věnováno kvalitě učitelových i žákovských projevů,

- nepoměr mezi prostorem pro komunikaci učitele a žáka,
- málo využívaná vnitřní diferenciaci a individualizace i průběžné hodnocení vyučování,
- poměrně nízká efektivita hodin v partiích záznamů do sešitů (nevyužívání zpětných projektorů k zefektivnění výuky),
- přílišný důraz na frontální postupy s malým podílem fixace učiva a zpětnovazebních nástrojů při výuce společenských věd na druhém stupni,
- málo pozornosti ze strany vedení školy je věnováno práci začínajících učitelů, uvádějící učitelé jsou ustanoveni, ale jejich činnost je formální,
- nevyhovující podmínky pro výuku atletiky (součást výuky TV od 1. - 9. ročníku),
- dvě prostorově nevyhovující učebny; umístění kmenové učebny do odborné učebny chemie.

Doporučení pro ředitele školy:

- do vnitřního řádu školy zahrnout vedle zákazů a povinností žáků také jejich práva,
- zajistit alespoň sadu vhodných učebnic pro výuku informatiky, které by byly trvale umístěny v odborné učebně a žáci by je mohli využívat v hodinách,
- zajistit realizaci alespoň minimálně stanoveného počtu laboratorních prací určeného učebními osnovami z fyziky, chemie, přírodopisu a zvýšit úroveň zpracování laboratorních prací,
- v rozvrhu pátých třídy nezařazovat v rámci psychohygieny dvě hodiny matematiky za sebou vzhledem k obtížnosti tohoto předmětu a nutnosti neustálé koncentrace žáků při něm, zařazovat matematiku v rozvrhu nejdéle do čtvrté vyučovací hodiny,
- zahájit postupnou obnovu pomůcek z fyziky potřebných pro praktické poznávání žáků během laboratorních prací popř. demonstračních ukázek,
- opravy čtvrtletních prací provádět přímo za jejich vypracování, popř. k nim připsat datum realizované opravy ve školních sešitech,
- pokračovat v postupné modernizaci a aktualizaci veškerých učebnic,
- řízení školy ve větší míře zaměřit směrem k vlastní kvalitní realizaci vzdělávacího programu (zavádět modernější formy výuky na druhém stupni, odstraňovat stereotypní práci při výuce, kontrolovat realizaci a průběh praktického poznávání žáků ve všech předmětech),
- vědomě vést žáky ke zvyšování sebevědomí a zlepšování jejich mluvního projevu,
- z důvodu ochrany žáků řešit ve spolupráci se zřizovatelem zvýšení jejich bezpečnosti na křižovatce v bezprostřední blízkosti školy.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a podpisy všech členů inspekčního týmu

razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Květoslava Dřevíková	Mgr. Květoslava Dřevíková v. r.
Členové týmu	PaedDr. Pavel Jankovský	PaedDr. Pavel Jankovský v. r.
	Mgr. Dana Janulíková	Mgr. Dana Janulíková v. r.
	Mgr. Jana Kocábová	Mgr. Jana Kocábová v. r.
	Mgr. Věra Nosková	Mgr. Věra Nosková v. r.

V Hradci Králové dne 20. června 1999

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 25. června 1999

razítko

PaedDr. Milan Štoček v. r.
podpis ředitele

Předmětem inspekce bylo posouzení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Upřesnění
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Plní, dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Neplní, nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Hradec Králové	1999-07-09	091 451/99 - 1031
Zřizovatel Město Nový Bydžov	1999-07-09	091 452/99 - 1031

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly vzneseny.